

XIII TROBADA D'ECONOMIA

S'AGARÓ

21 i 22 de novembre de 2008

Recull de ponències

Índex

SESSIÓ INAUGURAL	3
Intervenció Anna Balletbò, Presidenta de la	3
Fundació Internacional Olof Palme.....	3
Intervenció Miquel Valls.....	5
President de la Cambra de Comerç de Barcelona	5
Intervenció José Montilla	7
President de la Generalitat de Catalunya	7
EL PANORAMA ECONÒMIC: PERSPECTIVES	15
Intervenció Miguel Antonio Pérez	15
Soci de Deloitte	15
Intervenció Josep Vicent Boira	19
Professor de la Universitat de València.....	19
Departament de Geografia	19
Intervenció Salvador Alemany	23
President del Cercle d'Economia.....	23
Intervenció Josep Sánchez Llibre	25
Portaveu al Congrés de CIU.....	25
EL PAPER DE LES EMPRESES EN EL RELLANÇAMENT ECONÒMIC	29
Intervenció Roser Ramos	29
Directora General de l'empresa Aretex-Còndor.....	29
Intervenció Josep Lluís Bonet	31
President Fira de Barcelona	31
CLOENDA	35
Intervenció David Vegara.....	35
Secretari d'Estat d'Economia	35
Medidas del Gobierno	38
Intervenció de Magdalena Álvarez	47
Ministra de Fomento	47

XIII TROBADA D'ECONOMIA A S'AGARÓ

Rellançament de l'Economia: Els cicles existeixen
21 i 22 de novembre de 2008

Organitzen:

- **Fundació Internacional Olof Palme**
- **Cambra de Comerç de Barcelona**
- **La Vanguardia**

21 de novembre de 2008

17.00h **TAULA 1 El panorama econòmic: perspectives**

Intervenen: **Miguel Antonio Pérez**, Soci de Deloitte
Josep Vicent Boira, Professor de la Universitat de València
Joan Hortalà, Sindic de la Borsa de Barcelona
Salvador Alemany, President del Cercle d'Economia
Álvaro Nadal, Diputat. Executiva Partit Popular
Josep Sánchez Llibre, Portaveu al Congrés de CiU

Presidenta-Moderadora: **Rosa Cullell**, Directora General CCMA

19.30h **SESSIÓ INAUGURAL**

Anna Balletbò, Presidenta de la Fundació Internacional Olof Palme
Miquel Valls, President de la Cambra de Comerç de Barcelona
José Montilla, President de la Generalitat de Catalunya

President-Moderador: **José Antich**, Director de La Vanguardia

21.00h **SOPAR**

22 de novembre de 2008

10.00h **TAULA 2 El paper de les empreses en el relançament econòmic**

Intervenen: **Roser Ramos**, Directora General d'Aretext
Josep Lluís Bonet, President de Fira de Barcelona
David Taguas, President de Seopan

President-moderador: **Joan Baptista Casas**, Degà del Col·legi d'Economistes.

11.30h **PAUSA-CAFÈ**

12.00h **CLOENDA**

Intervé: **David Vegara**, Secretari d'Estat d'Economia

President-moderador: **Joan Maria Nin**, Director General de La Caixa

Tanca: **Magdalena Álvarez**, Ministra de Fomento

Patrocina:

Deloitte.

Col·labora: *Col·legi d'Economistes de Catalunya i Freixenet*

SESSIÓ INAUGURAL

Intervenció Anna Balletbò, Presidenta de la Fundació Internacional Olof Palme

Honorable President de la Generalitat, President de la Cambra de Comerç, Representant de La Vanguardia, Alcalde de Platja d'Aro, ponents, assistents, premsa, amics: bona nit a tothom.

Un any més, ens hem reunit a S'Agaró per analitzar i debatre en torn a la situació econòmica i les perspectives.

A finals de la passada primavera, vaig reunir-me amb un grup d'amics d'Economia S'Agaró que ens donen suport en aquesta iniciativa i entre els quals hi ha Josep Lluís Bonet, Enric Vivó i Jordi Joan. L'objectiu era veure com enfocàvem les jornades d'enguany.

Vàrem encertar el tema: **els cicles existeixen**, com malauradament estem comprovant. Però vàrem, també, posar-hi voluntat i determinació: **rellançar l'economia** i, per això, a més de la taula que ja ha tractat àmpliament els aspectes macroeconòmics de la situació amb un ventall de ponents de luxe, tindrem també demà una taula d'empresaris per abordar com ens en podem sortir.

Comptarem també amb la **Ministra de Foment, Magdalena Álvarez**, a qui volem agrair la seva deferència, i també vull agrair a **David Taguas** la seva ajuda per convèncer-la. Demà també tindrem l'oportunitat d'escoltar el **Secretari d'Estat d'Economia, David Vegara**, un home jove amb molta experiència i encara més futur. **President Montilla**, permetem informar-te de que la Trobada d'Economia S'Agaró és també un fòrum des del que hem anunciat futurs polítics importants que s'han complert. I avui em permeto anunciar-ho per David Vegara. Ell ens explicarà la cimera de Washington i el pla per injectar liquidesa a través de la compra d'actius a les entitats financeres espanyoles, que pel que s'ha vist no acaba d'arrencar.

Però avui volem saludar de forma especialment afectuosa el **President de la Generalitat de Catalunya**, home de paraula, que ja va assegurar-me el novembre de l'any passat que enguany vindria. En nom de tots els organitzadors i assistents, li vull agrair especialment.

La situació econòmica no va bé. Hem entrat ja en recessió. El consum s'ha frenat. La liquidesa ha desaparegut, o més exactament, s'ha amagat. Els acomiadaments estan a l'ordre del dia. I el pitjor és que no veiem el final del túnel. Per això, President, té encara més valor per nosaltres que ens acompanyis avui amb la teva presència i ens facis costat en aquests moments difícils. Moments en què valorem especialment la teva lluita ferma pel finançament. Els teus esforços per reduir els danys econòmics i personals anant fins i tot a parlar amb els màxims representants empresarials d'Alemanya o d'on sigui per buscar, no ja una solució, que no depèn de tu, sinó el dany menor.

Amics, el repte avui no és **refundar el capitalisme**, d'això ja en parlarem més endavant, el repte avui és posar-hi més seny i més sentit comú.

Cal més transparència financera.

Cal una millor gestió dels riscos.

Cal harmonitzar les normes de comptabilitat.

Cal millorar la coordinació entre reguladors nacionals.

Però, sobretot, cal un **comportament més ètic i responsable**.

Les agències de qualificació no són plenament fiables.

El comportament d'alguns auditors, tampoc.

Les indemnitzacions i les clàusules de blindatge d'alguns executius són un insult.

L'existència de paradisos fiscals és una lacra.

Cal sobretot més ètica per restablir la confiança. La confiança necessària per no traspasar la fràgil frontera de la **recessió** a la **depressió**. Això ens ha de preocupar molt més que el **dèficit públic**. Sabem que intervenir en el mercat comporta augmentar el diner circulant i això generarà inflació si no es recull posteriorment l'excés de liquidesa. També sabem que determinades mesures fiscals provocaran grans dèficits que s'hauran d'anar corregint més endavant. Però cal fer-ho, perquè el que hem d'evitar és una **catàstrofe** i optar pel mal menor. Millor una **recessió** que una **depressió**.

És urgent restablir la confiança. Mireu què malament anem de confiança que la primera gran subhasta pública de compra d'actius ha mig fracassat. Potser el govern no ho ha sabut fer-ho prou bé, però la por al **què diran** és una mostra d'inseguretat que no ajuda. Sense confiança no pot haver-hi política econòmica de cap mena. Les relacions humanes, les úniques possibles, es basen en la **reciprocitat i la bona fe**. El problema a què ens enfrontem no és que la bombolla de la construcció s'hagi punxat, ni que el sistema financer hagi col·lapsat, que també, el problema més important de tots, aquí i fora d'aquí, és que ha **fallat la confiança**. Perquè el diner, amics, pot fer moltes coses, pot ajudar molt, però no pot **comprar confiança**. La confiança no es compra, **es guanya**.

Un exemple: la recent victòria aclaparadora d'Obama als Estats Units és el resultat d'un acte col·lectiu de confiança en un home de color que ha arribat a dalt de tot amb molt d'esforç i perseverança en front al **capitalisme de casino neocon**.

Les improvisacions, vacil·lacions, i incoherències del Secretari del Tresor dels Estats Units, **Henry Paulson**, no donen confiança. Parlem clar, tampoc en dona el senyor **Trichet**, pujant un quartillo, obsessionat per una inflació just quan estàvem entrant de ple en recessió.

Si no hi ha transparència, responsabilitat en rendiment de comptes i control, no pot tornar la confiança.

Niklas Luhmann, en el seu llibre **Confiança**, explica que la confiança és un element insubstituïble per al funcionament de la complexitat social. La complexitat del món econòmic es basa com cap altra en la confiança com a via indispensable per reduir aquesta complexitat. La crisi financera actual ens ha mostrat que dipositar els nostres estalvis en un banc o caixa havia resultat de forma inesperada una jugada atrevida, una inversió arriscada, perquè quan hi ha confiança no es fa mai un càlcul de probabilitats de fracàs.

Acabo, President i amics. Per restablir la confiança i, per tant, per sortir de la crisi, ens cal molt esforç, perseverança, claredat d'idees, coherència i transparència. Això és el que demanem al G-20. O millor, al G-22, amb Espanya i Holanda. Ho demanem als responsables econòmics de l'Estat, de la Generalitat, però sobretot ens ho hem de demanar a nosaltres mateixos.

President, ningú millor que tu sap que no serà fàcil, però ens en sortirem.

Moltes gràcies.

Intervenció Miquel Valls President de la Cambra de Comerç de Barcelona

Molt Honorable Sr. **José Montilla** president de la Generalitat de Catalunya

Honorable Sr. **Joaquim Nadal**, Conseller de Política Territorial i Obres Públiques

Benvolguda Senyora **Anna Balletbò**, Presidenta de la Fundació Internacional Olof Palme,

Amigues i amics

En primer lloc, vull agrair al president de la Generalitat que ens acompanyi a la sessió inaugural, i dir-vos que estem molt contents de la vostra presència en aquestes jornades de S'Agaró, que s'han convertit en una cita de tardor i on podem compartir reflexions i inquietuds amb els nostres conferencians i entre tots plegats.

Sabem que la situació econòmica, malauradament, no és bona i les perspectives tampoc. Tots nosaltres hem escoltat les opinions dels convidats de la taula anterior, i per tant, no em vull estendre amb més anàlisis.

Però si que em permetran, que insisteixi en que Catalunya té la capacitat i l'estructura productiva suficientment potent i flexible com per adaptar-se a les noves condicions econòmiques i sortir-ne reforçada.

I aquesta capacitat que tenim és gràcies al nostre teixit empresarial de petites i mitjanes empreses. **Elles són el nostre teixit productiu i la base de l'estructura empresarial catalana.**

Sense les mitjanes i petites empreses la nostre economia no té futur.

Per tant, des de la Cambra de Barcelona estem **insistentment demanant a les administracions que es faci el que calgui per ajudar-les.**

El principal problema per les Pimes, en aquests moments, és la falta de liquiditat. **Les injeccions de diners aprovades pel govern de Zapatero tot just comencen a arribar a les empreses.**

Cal un clar i contundent lideratge polític que permeti anar adoptant les mesures adequades, en funció de les exigències, canviant, de l'actual situació econòmica.

La riquesa i el potencial de Catalunya **ha estat, és i serà la seva capacitat industrial.** Els fonaments de la nostra indústria són forts i han de sortir reforçats de la crisi actual.

Catalunya disposa d'empresaris capaços de fer front a les dificultats; empresaris decidits a assumir sacrificis i lluitar pel progrés de Catalunya, tal i com ja s'ha demostrat al llarg de la història.

Però, cal ajudar-los.

Cap empresa solvent s'ha de quedar sense finançament. Cap projecte empresarial sòlid i consolidat ha de patir l'estrangulament del crèdit.

Si tenim en compte que, enguany, les partides de les línies de crèdit destinades a les Pimes, han quedat àmpliament desfasades, és necessari que el Govern Espanyol i la Generalitat de Catalunya les ampliïn de cara al 2009 amb una anàlisi realista de la situació econòmica actual.

Així mateix, és molt important donar una major publicitat als programes de finançament, que per una raó o altra, no acaben d'esgotar les partides assignades.

També cal un **programa d'ajuda immediata per a la modernització de la maquinària industrial, amb una antiguitat mínima de 10 anys**, ja que l'envelliment dels actius productius és un llast per a la productivitat de les empreses i augmenta el risc d'accidents laborals.

Els destinataris d'aquest programa han de ser les empreses industrials de menys de 50 treballadors, que estiguin al corrent de les seves obligacions tributàries i compleixin la normativa en matèria de seguretat i salut laboral.

També vull dir que el Govern de la Generalitat té la nostra adhesió pel que fa a les negociacions del finançament de l'Estatut. Una part de la resposta que cal donar a la crisi està directament relacionada amb la millora del finançament.

En aquest sentit, la Cambra de Barcelona considera que la millor solució per complir amb l'Estatut és impulsar l'execució dels projectes que l'Estat té a Catalunya.

El Govern de l'Estat no ha tramitat amb l'agilitat i la urgència necessàries els projectes d'infraestructures, i ara ens trobem amb una quantitat de 1.200 milions d'euros destinada a inversions a Catalunya, sense vinculació a cap projecte concret.

És el moment de no aturar l'obra pública.

Existeixen una sèrie de projectes que, si bé esperàvem que es comencessin a executar durant el pròxim any 2009, no ho faran realment fins l'any 2010 o posteriors perquè es troben en fases molt inicials d'estudi o de projecte.

Em refereixo a projectes tant decisius pel desenvolupament econòmic del nostre país com alguns dels trams del Corredor del Mediterrani, la Xarxa de Rodalies, els nous accessos terrestres al Port de Barcelona ampliat o els Accessos terrestres a la nova terminal sud de l'aeroport de Barcelona.

És imprescindible que l'Administració central impulsi aquests projectes endarrerits ja que suposarien una inversió anual d'uns 1.200 milions d'euros per als propers 3 anys, perquè de no fer-ho s'està comprometent sèriament la competitivitat de l'economia catalana.

En definitiva, ara més que mai hem de treballar plegats per aconseguir totes les mesures necessàries per superar aquesta crisi.

Moltes gràcies.

Intervenció José Montilla President de la Generalitat de Catalunya

Agraeixo a la Fundació Internacional Olof Palme, a la Cambra de Comerç de Barcelona i a La Vanguardia, que m'hagin convidat a participar en aquesta Sessió Inaugural de la Trobada d'Economia de S'Agaró.

Des de la primera edició, l'any 1989, les *Trobades de S'Agaró* s'han guanyat un lloc, un lloc destacat, en l'agenda econòmica del nostre país.

Això ha estat gràcies a l'alt nivell de ponents i assistents, i a l'exigència de tractar, sempre, temes de la màxima actualitat. En aquest sentit, el títol d'aquesta edició - "El Rellançament de l'Economia: Els Cicles Existeixen"- no podia ser més oportú. Ni més estimulant.

Potser sí que hauria estat més fàcil i efectista titular "La Crisi Econòmica", "La Crisi Financera" o "La Gran Crisi Global".

En canvi, la idea recollida en el títol (la idea del **rellançament**) obliga a reflexionar sobre el moment que vivim i parlar de **l'ara endavant**.

Convindran amb mi que el primer objectiu que ens hem de fixar és el de **recuperar la confiança**.

Confiança en la solidesa del sistema financer, confiança en la solidesa del nostre teixit productiu, i, sobretot, **confiança i seguretat en les moltes fortaleses del país i de la nostra economia**.

Jo no sóc la persona més indicada per fer-los una extensa dissertació sobre si els cicles econòmics existeixen, o sobre si mai han deixat d'existir...Però sí que vull afirmar que, en la meva opinió, tenim un sistema econòmic que comet excessos a les fases alcistes dels cicles. I que és la magnitud d'aquests excessos el que acaba determinant la major o menor profunditat de la crisi posterior.

I és justament aquí on ens trobem en aquests moments: en acabar de determinar fins on han arribat els excessos comesos; quines són les conseqüències que se'n deriven, i a les que ens correspon fer front.

Mentrestant, el que sí que sabem és que ens trobem en una situació de crisi econòmica que, malauradament, s'ha vist agreujada i accelerada per una crisi financera internacional.

En el nostre cas, s'hi ha afegit, a més, la importància i especificitat de la crisi del sector immobiliari i del nostre fort dèficit exterior.

Aquesta és, per tant, la complexa realitat del moment econòmic que estem vivint com a país: Que després d'una bona colla d'anys de creixement, 13 anys de creixement ininterromputs -un 3,6% l'any passat-, aquest any la nostra economia tindrà un creixement de poc més d'un 1 %, i les previsions per a l'any que ve encara són molt més pessimistes.

Inevitablement, la caiguda del consum i de l'activitat està repercutint en l'increment de la taxa d'atur, que avui està situada sensiblement per sobre del mínim històric del 6,5% que varem assolir fa any i mig.

Quan es coneguin les dades macroeconòmiques del trimestre actual, estarem tècnicament en recessió, esperem que no arribem a la depressió al mes de juliol.

Alguns països molt importants ja en estan en recessió, perquè van començar el seu creixement negatiu en el segon trimestre de l'actual any.

En el nostre cas, per una banda ens apressa la necessitat d'accelerar la transformació del nostre model productiu, allunyant-lo d'un ús intensiu de mà d'obra poc qualificada, i orientant-lo cap a activitats d'alt valor afegit i alta productivitat. La productivitat per poder competir és una de les nostres assignatures pendents.

I de l'altra, malgrat la fortalesa del nostre sistema financer, diem que té problemes de liquiditat però no de solvència. L'elevat nivell d'endeutament de la nostra economia fa que estiguem patint les conseqüències de la crisi creditícia internacional.

Raó per la qual, tant les famílies com les empreses, tenen dificultats per accedir al finançament que necessiten per al seu desenvolupament.

En fi, no vull allargar més la descripció de la situació econòmica, que tots vostès coneixen perfectament.

Però sí que voldria, com els deia, recordar el que -per a mi- són les **principals fortaleses del país**; els elements que fan possible un salt qualitatiu en productivitat i competitivitat.

Els principals factors que ens han de permetre recuperar una confiança que, a casa nostra, mai no s'hauria d'haver posat en dubte. Perquè el país està més ben preparat, avui, del que ho ha estat mai. Més ben preparat, sens dubte, que molts dels països i regions veïnes.

Per diverses raons. I algunes són objectives.

- Perquè **comptem amb un PIB per càpita, un 12% superior a la mitjana de la zona euro** i un 22% superior a la UE-27. I això ens situa entre les regions més avançades d'Europa.
- Perquè **disposem d'una base industrial sòlida i diversa** que constitueix un actiu de primera magnitud, també a nivell europeu.
- Un sector industrial que ha de ser capaç de fer una transformació cap a activitats de major valor afegit i alta productivitat. I justament per això hem de mantenir la confiança que sempre hem tingut en el nostre teixit industrial.
- Perquè aquesta **transformació ja s'està produint**. Prova d'això és demostra el fet que els **sectors intensius en coneixement i tecnologia ocupen l'11,6% dels treballadors**, quatre punts per sobre d'Espanya i un punt i mig per sobre de la UE-15.
- Perquè **la nostra economia ja està fortament internacionalitzada**. Catalunya és la gran potència exportadora d'Espanya. Amb un grau d'obertura del 70% del PIB, 15 punts més que la mitjana de la resta de comunitats de l'Estat.
- Perquè tenim **una taxa d'activitat emprenedora molt superior a la mitjana de la UE**. Aquest és, sens dubte, un element intangible que garanteix que sabrem adaptar-nos al nou entorn econòmic-empresarial.
- Perquè **comptem amb l'atractiu indiscutible de Barcelona**. Ningú no dubta de la **capacitat dinamitzadora i d'atracció d'inversió estrangera** de Barcelona i la seva àrea d'influència.

(Pensem que el 24% de la inversió estrangera de nova localització d'Espanya en el període 2000-2007 s'ha situat a Catalunya. Una dada que explica per què fa ben poques setmanes, **Barcelona** ha estat considerada,

la segona regió d'Europa en capacitat d'atracció de projectes de capital estranger, per part d'una prestigiosa escola de negocis.)

- Per **la força d'atracció** que segueix exercint la **varietat, diversitat i qualitat de la nostra oferta turística**. I enlloc millor per dir-ho que aquí, a la Costa Brava, que aquest any celebra el seu centenari.
- Perquè els darrers anys **hem estat capaços de fer un salt endavant en el camp de la recerca**. Barcelona ha esdevingut un referent mundial en el camp de la **recerca biomèdica**.

Ahir mateix varem poder anunciar, conjuntament amb la ministra de Ciència i Innovació, que Barcelona serà, també, la seu espanyola del **consorci internacional del genoma del càncer**.

I ens estem guanyant un lloc en altres camps com les **ciències fotòniques, la supercomputació i l'acceleració de partícules**, amb la pròxima entrada en funcionament del sincrotró.

Per tots aquests motius, convindran amb mi, que Catalunya té unes bases sòlides que ens permeten afrontar el futur amb confiança en les nostres capacitats.

A continuació, voldria fer referència, una mica més detalladament, a les línies preferents d'actuació del Govern de Catalunya, en aquesta situació de crisi; mesures que es complementen amb el conjunt d'intervencions que s'estan adoptant en els àmbits espanyol, europeu i internacional.

Cada cop és més evident que la sortida d'aquesta crisi es fonamentarà en el fet que cadascú assumeixi les responsabilitats al nivell que li correspongui i coordinadament.

Les autoritats monetàries -des de fa mesos-, i els Governos occidentals, des de principis d'octubre, estan orientant els seus esforços a mitigar els dos grans problemes que afecten el sistema financer internacional: la falta de liquiditat i la manca de capital o els problemes de solvència de les entitats financeres.

Ho fan amb l'objectiu de garantir la solvència global del sistema financer mundial i de restablir la confiança en els mercats crediticis.

Una coordinació internacional reforçada a la cimera de Washington, del cap de setmana passat. Tots confiem començar-ne a veure els efectes i resultats en el decurs de les properes setmanes. Aquests dies la reacció de la borsa no ha estat excessivament entusiasta.

L'ambició d'aquests plans es posa de manifest en l'elevadíssim volum de fons que s'hi destinen. En el cas del Govern Espanyol, fins a 50.000 milions € per a la compra d'actius de màxima qualitat a les entitats financeres, i 100.000 milions € (ampliables a 100.000 més l'any vinent) per avalar el mercat interbancari i les emissions. En total, una intervenció que, aquest any, se situa al voltant del 15% del PIB de l'economia espanyola.

Una altra cosa és l'excessiva lentitud en la implementació d'aquestes mesures. El decret per posar en marxa les subhastes d'actius, pel que fa referència a la posada en marxa dels avals que sembla ser que l'ordre ministerial, no és un decret, va camí del BOE, però això suposo que ho explicarà demà, David Vegara.

En la dimensió que ens correspon, no és menys important el paper que el Govern de la Generalitat ha d'assumir en aquesta situació de crisi.

Des del primer moment, hem entès que calia adoptar mesures que protegeixin els ciutadans i les empreses més afectats per la crisi.

No comparteixo l'opinió d'aquells que pensen que ara el que toca és una rebaixa substancial d'impostos, o una retallada de la despesa social.

Aquesta no és -ni serà- la recepta del Govern de la Generalitat en un període de crisi. Ben al contrari, hem cregut que calia reforçar al màxim els ajuts cap als sectors socials més afectats i potenciar les fonts de finançament públic a disposició del nostre teixit empresarial.

Aquesta és i serà la línia d'actuació preferent del Govern de Catalunya i que es concreta en dues grans orientacions:

- Augmentar el volum inversor, com a contrapunt a l'aturada de l'activitat privada, en aquest sentit les inversions que recull el pressupost que en aquest moment ja està al Parlament de Catalunya superen els 6.000 M€, és un volum superior d'inversions al de l'any 2008. Que sumat amb les inversions que ha de fer l'Estat, que recullen els Pressupostos Generals de l'Estat 4.600 M€ més les inversions que faran les administracions locals, estimació de l'ordre de pràcticament 14.000 M€, que són pràcticament a l'entorn de set punts del PIB. Segur que no trobaran moltes regions a Europa d'aquestes característiques que tinguin un volum d'inversió pública d'aquestes dimensions.
- Garantir el manteniment de la cohesió social ajudant, com he dit, els sectors més afectats pel moment econòmic.

Dues obligacions que, evidentment, són l'eix vertebrador dels Pressupostos de la Generalitat per a l'any 2009, que el Conseller Castells va presentar la setmana passada al Parlament.

Uns Pressupostos en els que, per exemple:

- Els recursos destinats a les polítiques socials creixen en 712 milions €. I els destinats al foment de l'ocupació en 163 milions €.
- El pressupost destinat a R+D+i creix en 126 milions €. I la inversió en transports en 425 milions €.
- O en el que es fa un esforç de contenció de la despesa de l'administració i serveis generals, que es reduirà l'any vinent en 45 milions €.

Per descomptat que el Govern seguirà treballant en la línia de donar suport als sectors productius i les famílies, que són els més afectats per la situació econòmica.

Tal com ja es va fer amb el **Pla de 42 Mesures de Dinamització Econòmica**, aprovat el mes d'abril; nosaltres varem començar a parlar de crisi fa molt de temps i amb el **Decret Llei de Mesures Urgents en Matèria Fiscal i Financera**, que varem aprovar al mes de juliol.

Aquestes mesures han permès augmentar el suport a les empreses catalanes, per millorar el finançament de la seva activitat productiva i empresarial:

- **Posant en marxa nous productes financers** de suport als emprenedors, noves línies d'aval i de crèdit en condicions favorables, i del finançament de projectes empresarials en les fases inicials.
- **O ampliant en 500 milions € el límit d'endeutament de l'ICF**, 300 milions € dels quals s'han destinat a avalar fons de titulització destinats a les pimes. Entre avals i crèdits de l'ordre de 2.000 M€ que és una xifra considerable per un instrument modest com és l'Institut Català de Finances.

Pel que fa a les necessitats de les famílies, el Govern ha dirigit prioritàriament els seus esforços a les persones en situació d'atur, per exemple:

- Mitjançant el llançament del **Pla d'assessorament especialitzat per a persones aturades**, i
- La nova línia de **préstecs per a la formació d'aturats** que no trobin en l'oferta pública allò que més s'adequa a les seves necessitats.

El Govern està essent especialment sensible amb la particular situació del món de la construcció, tant pel que fa a les empreses del sector com a les famílies amb dificultats per accedir a un habitatge:

En aquesta línia s'emmarca l'aprovació, a l'estiu, del Decret que regula les noves figures d'**Habitatge Concertat de Catalunya i Habitatge de lloguer amb opció de compra**.

Dues figures que han de permetre l'accés de capes més amples de la població a l'habitatge protegit amb uns preus, que se situïn a mig camí entre l'habitatge de protecció oficial i el del mercat lliure. I, al mateix temps, facilitar la venda de part de l'estoc d'habitatges que avui no troba comprador.

Aquesta iniciativa es va complementar, per una banda, amb la signatura d'un **conveni amb 18 entitats financeres**, per garantir que els compradors d'habitatge concertat tinguin **accés a un finançament** en condicions preferents està funcionant a mitges.

I, per l'altra, amb l'aprovació, de l'**increment, en un 1,5 %, de la deducció associada a l'IRPF, per les despeses en la rehabilitació de la vivenda habitual**.

Aquesta any 2008 es donaran ajudes pel lloguer i també ajudes a la rehabilitació de les que mai havia donat la Generalitat de Catalunya.

El Govern continuarà treballant en aquesta mateixa direcció de resposta ràpida i directa.

Per això, en les properes setmanes, aprovarem algunes noves mesures dirigides específicament a donar més suport a PIME's i famílies. I, en el marc del Pacte Nacional per l'Habitatge, mesures per facilitar l'accés a l'habitatge dels grups socials més necessitats.

En concret, estem estudiant ampliar l'import màxim de les hipoteques que es podran beneficiar de la moratòria de 2 anys en el pagament del 50% de les quotes; tal com va anunciar, fa uns dies el Govern de l'Estat.

Crec que és una mesura necessària i de justícia inter-territorial. La mitja de les hipoteques a casa nostra són superiors a la mitja estatal.

Aquesta actuació es veurà complementada amb d'altres que aniran dirigides específicament a famílies que han de concertar una hipoteca per a l'adquisició d'un habitatge de protecció oficial.

Una vegada que el problema de liquiditat del sistema financer s'hagi normalitzat, aquest procés no serà ni d'un dia, ni d'una setmana, ni d'un mes, en som perfectament conscients.

Però el problema sembla estar ja en vies de solució, ara l'important és revertir els efectes negatius que, sobre el conjunt de l'economia, i especialment sobre el sector immobiliari i el teixit empresarial, ha ocasionat la restricció creditícia que estem patint.

Pel que fa al sector immobiliari, l'aturada severa d'activitat està tenint una incidència molt directa en l'ocupació i en l'accés a l'habitatge. Per això té tot el sentit, que des del Govern de la Generalitat s'adoptin mesures d'estímul, tant en relació amb l'oferta d'habitatges, com en relació amb la demanda.

I, pel que fa a l'efecte negatiu de la restricció de crèdit a les empreses, les mesures que adoptem van destinades a afavorir que les entitats financeres catalanes incrementin les línies de crèdit per a les petites i mitjanes empreses del país.

No tindria cap sentit l'esforç d'injecció de recursos públics per garantir la liquiditat, si, finalment, això no servís per tornar a atendre les necessitats de les famílies i les empreses; si no servís, com es diu col·loquialment, per obrir de nou l'aixeta.

Si em permeten el paral·lelisme, seria com si el Govern hagués decidit restringir severament el subministrament d'aigua a famílies i empreses fins que els pantans no tornessin a estar plens fins dalt de tot.

¿Oï que és inimaginable?

¿Oï que tothom exigiria que les aixetes seguissin rajant?

Doncs això mateix és el que estem plantejant quan parlem de les mesures per garantir la liquiditat del sistema financer català.

Torno a dir que, aquestes mesures, de caràcter conjuntural caldrà complementar-les amb mesures estratègiques que facilitin el canvi de model productiu en el que actualment es troba la nostra economia. Per això Govern, empreses i universitats estem invertint, fortament des de fa anys, en recerca, coneixement, investigació i innovació.

D'aquesta manera estem fent els deures per impulsar la transició de la nostra economia cap a sectors d'alt valor afegit i major productivitat.

Ara bé, també és necessari que tots plegats (les persones en atur i els treballadors ocupats), siguin conscients que aquest canvi de model requereix un esforç de formació que tothom ha de realitzar personalment. Per descomptat, amb el suport i ajut de les administracions.

És un esforç de país, que hem de dur a terme a partir d'un compromís institucional, social, acadèmic i empresarial en Educació, Innovació, Productivitat i Competitivitat.

Aquest és l'esperit, ja ho saben, de "l'Acord Estratègic..." que la Generalitat i els agents polítics, socials i econòmics varem renovar fa uns mesos, i que destinarà més de 7.000 milions d'euros anuals a garantir que la nostra economia realitzi el salt qualitatiu que avui necessita.

I és, també l'esperit del "Pacte Nacional per la Recerca i el Desenvolupament" que ha de permetre situar Catalunya entre els països capdavanters de l'economia del coneixement a nivell europeu, en l'horitzó de 2020.

I acabo. Estem vivint una crisi econòmica, sobtada i important. Els poders públics i els diferents sectors de la societat catalana, en l'àmbit de les nostres responsabilitats, estem adoptant les mesures possibles i adequades per fer-hi front.

Però més enllà de les mesures, voldria que de les meves paraules d'aquest vespre, retinguessin que, sobre la base de les nostres fortaleses, **cal recuperar la confiança:**

- Recuperar la confiança **en el sistema financer,**
- Confiar **en la solidesa del nostre teixit productiu,**
- I sobretot, tenir confiança **en el país i en les seves fortaleses.**

Perquè, només des de la confiança, serem capaços d'assumir, també, els sacrificis necessaris que la lluita contra la crisi econòmica comporta i comportarà, per a uns i altres.

Serà a partir d'aquesta recuperació de confiança que entre tots amplifiquem l'efecte de les actuacions del Govern i de les empreses privades, i contribuïrem decisivament a sortir reforçats de l'actual situació econòmica. Estic convençut que així serà, de la mateixa manera que el país va superar anteriors crisis, als anys 70, als 80 o la crisi del 93.

Això exigirà esforç i dedicació, i aplicar les receptes en les que tothom té un paper a jugar, des de les institucions financeres i internacionals, algunes d'elles molt desaparegudes en aquesta crisi, les institucions comunitàries, que ara comencen a abordar problemes com per exemple la crisi del sector de l'automòbil, i evidentment l'Estat i el govern de Catalunya i els governs locals que seran també els que els hi tocarà una part de la feina a fer com a administració més propera als ciutadans.

Estem davant d'un moment en el que tindrem, fruit d'aquesta caiguda de la seguretat i de la confiança, i per tant del consum i de la inversió, un important creixement de l'atur. És el que tindrem al llarg dels propers mesos, i per tant cal tenir present el paper que des de l'administració més petita a la més gran i evidentment les empreses tindran en aquest període, que serà complicat i difícil però del que estic segur que ens en sortirem.

Moltes gràcies.

EL PANORAMA ECONÒMIC: PERSPECTIVES

**Intervenció Miguel Antonio Pérez
Soci de Deloitte**

Panorama Económico: Perspectivas

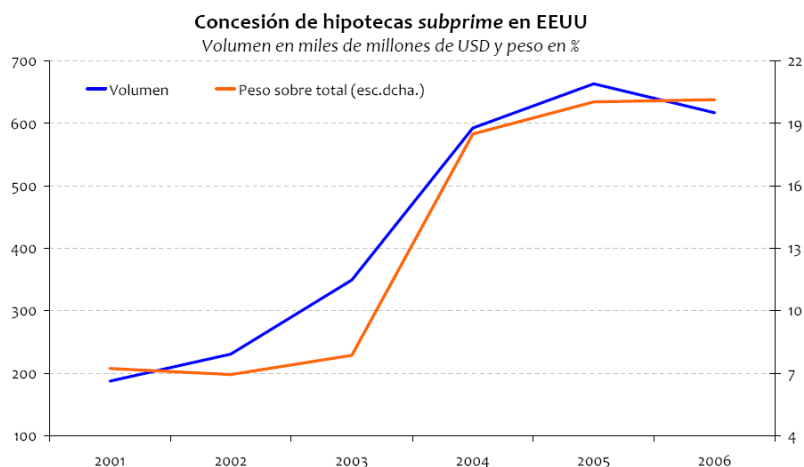
- Sector financiero: características básicas
- Crisis financiera internacional:
 - Origen y causas
 - Acciones para mitigarla
- Sistema financiero español: características diferenciales

Sector financiero: características básicas

- Canaliza el ahorro hacia actividades productivas
- Regulado/supervisado
- Gestión de riesgos
- Muy apalancado: relación recursos propios/recursos ajenos muy baja

Crisis financiera internacional

ORIGEN: CRISIS HIPOTECAS SUBPRIME USA

CAUSAS:

- Gran crecimiento entre los años 2002 y 2006 por
 - Bajos tipos de interés y exceso liquidez en el sistema

- Inadecuada gestión riesgos entidades financieras

- Subida de tipos de interés a partir de 2005 dispara morosidad y empieza a estallar la burbuja inmobiliaria en USA

la banca de ir

Exposición de los riesgos entre entidades financieras de todo el mundo

- Excesivo apalancamiento genera necesidad de vender cuando aparecen pérdidas, falta de compradores genera bajadas de precios que a su vez producen más pérdidas
- Normas contables procíclicas

ACCIONES PARA MITIGARLA:

- Inicialmente medidas descoordinadas entre países y contradictorias
 - USA
 - UK
 - IRLANDA
 - EUROPA CONTINENTAL

POSTERIORMENTE SE COORDINAN: UE Y CUMBRE WASHINGTON, PERO:

- Requieren tiempo para desarrollo
- Requieren tiempo para su efectividad
- Interrelación con crisis económica empeora la situación
- Restricciones de crédito empeoran la situación económica y ésta a su vez agrava los problemas del sector

Sistema financiero español: características diferenciales

- Excelentemente regulado y supervisado
- Adecuada gestión de riesgos, sin dependencia de calificaciones externas, y muy eficiente en banca Comercial
- No inversión en activos "tóxicos" ni sacado fuera de balance riesgos elevados
- Riesgos a los que se enfrenta:
 - concentración de activo en el sector inmobiliario
 - financiación mercados mayoristas y coste
 - evolución de la economía española

MEDIDAS ADOPTADAS

- Elevación del límite del fgd a 100.000€
- Creación de un fondo de adquisición de activos de alta calidad de 30.000€ ampliable a 50.000€
- Garantía/aval hasta 100.000€ para respaldar las emisiones de pagarés, bonos y préstamos interbancarios con plazo de hasta 5 años
- Autorización para la compra de títulos de las entidades financieras por el ministerio de economía para reforzar los recursos propios
- Banco de España: mantenimiento de la supervisión continua y mensajes de resultados en provisiones y conveniencia de concentración

MEDIDAS ADOPTADAS POR LAS ENTIDADES FINANCIERAS:

- Exigir mayores garantías y rendimiento para las nuevas operaciones que conceden
- Reforzar equipos para seguimiento y recuperación de riesgos
- Mejorar los sistemas de gestión de liquidez y acciones concretas para mejorarla
- Reforzar los sistemas de control de costes

Intervenció Josep Vicent Boira
Professor de la Universitat de València
Departament de Geografia

PERSPECTIVES ECONÒMIQUES

*Aquest esquema s'ha de contemplar amb les imatges de la intervenció recollides en una presentació.

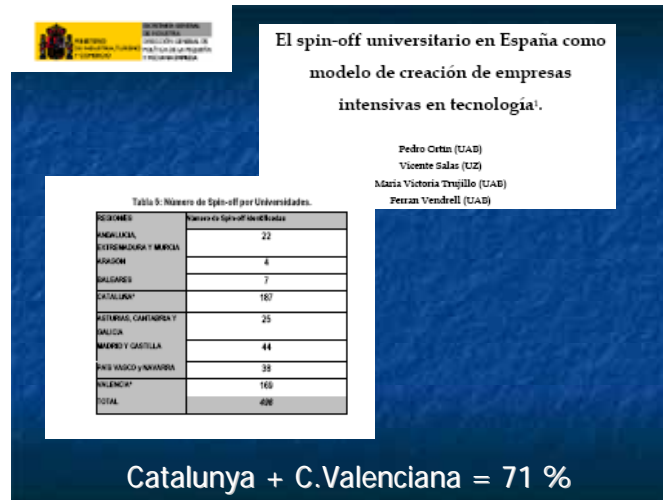
1. Notícies conjunturals negatives:

- a. Caiguda de la confiança de l'empresariat valencià
- b. Destrucció del teixit industrial tradicional
- c. Dèficit d'infraestructures de transport i comunicació
 - i. El cas d'ANFAC i el corredor mediterrani (FORD)
- d. Relació entre infraestructures i economia: la base territorial.
Paralització del corredor mediterrani entre València i Barcelona

2. Notícies conjunturals positives:

- a. Obertura de nous mercats per a l'exportació valenciana
- b. Recuperació de sectors com la joguina en relació amb la caiguda de la producció a Xina
- c. Lideratge de la creació d'empreses Spin-off a Espanya per Catalunya i el País Valencià (71 % de les creades)
- d. Sectors econòmics de futur dins la creació d'empreses Spin-off

3. Coordenades territorials i espacials de l'eix mediterrani (Catalunya-Comunitat Valenciana):

- a. Creixement demogràfic de les regions de l'eix mediterrani (a escala europea fins i tot).
- b. Regions (eix mediterrani) amb immigració neta positiva: les més altes d'Espanya.
- c. Importància de l'activitat logística i de transport, amb integració de ports i ferrocarrils: activitat intermodal.
- d. Eficiència de les carreteres i eixos de transport per carretera en el corredor mediterrani (zona est de la península).

4. Una metàfora de l'eix mediterrani: el mapa de Financial Times

- a. L'eix mediterrani, la "pota" d'Espanya i Europa, la seua especialització en transport i logística.

5. Conjuntura pressupostària 2009: caiguda d'inversions, excepte en infraestructures (+4,5 %)

- a. La gran pregunta és, on?
- b. La resposta: allà on siga més eficient la inversió
- c. Evitar la concentració en infraestructures: veure el mapa de la concentració al centre de l'estat

Intervenció Salvador Alemany President del Cercle d'Economia

El panorama econòmic

Els antecedents

La situació financera mundial precedent...

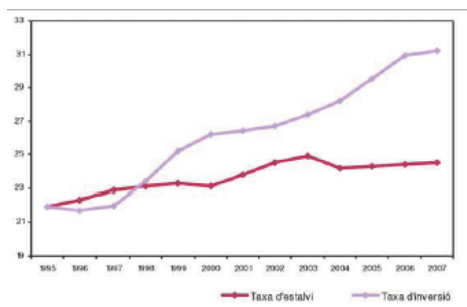
- Enorme liquiditat als mercats financers
- Taxes d'interès real negatives que, especialment a Espanya i als EEUU, van actuar com a motor de l'endeutament de les famílies i també de les empreses

Els efectes els podem identificar:

- Impuls dels processos de M&A
- Efecte riquesa en els privats, amb el sector immobiliari de protagonista
- Utilització massiva de l'estalvi exterior

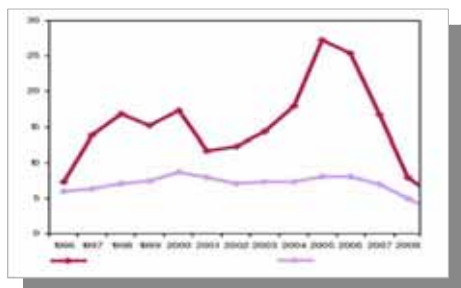
Entorn macroeconòmic

Taxes d'estalvi i d'inversió de l'economia espanyola 1995-2007
(En percentatge del PIB)

Font: INE

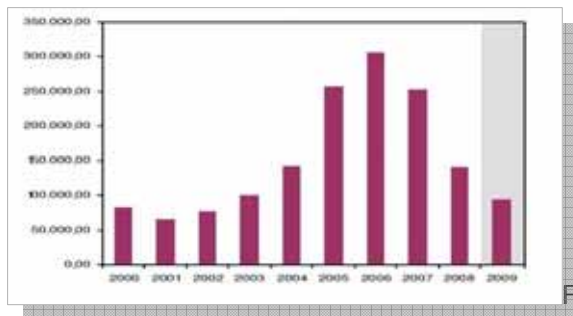
Creixement de l'estoc de crèdit al sector privat i PIB nominal
(Taxes de variació interanual, en percentatge)

Font: Banc d'Espanya

Els antecedents

Flux de nou crèdit al sector privat
(Milions d'euros)

Font: Banc d'Espanya

Un nou escenari

Un model que s'ha esgotat:

- Crisi immobiliària
- Tensions inflacionàries amb un creixement més baix
- Volatilitat en els preus de les matèries primeres
- Bloqueig del mercat interbancari
- Volatilitat i disfuncionalitat dels mercats borsaris

Amb uns efectes ja coneguts:

- Dificultats en el finançament d'empreses i particulars
- Reducció del consum i de l'activitat econòmica
- Destrucció de riquesa a la borsa per acció dels especuladors
- Temors generalitzats per manca de referències
- Ajornament de decisions

Reptes globals de l'economia:

- Recuperar la confiança
- Recuperar la lògica dels mercats financers i de valors
- Recuperar la capacitat de creixement
- Controlar la inflació

La necessitat d'un acord social i econòmic

Un pacte d'estabilitat amb implicació de tots els agents socials, i que persegueixi:

- Distribució adient de les càrregues de la crisi
- Disminució significativa de l'absentisme laboral
- Manteniment de les prestacions socials
- Reforma del model de creixement
- Retorn de la confiança en el sector financer
- Començar a afrontar les reformes estructurals pendents: finançament de les administracions públiques, energia, dotació i finançament de les infraestructures...

Conclusions

- Assumint sacrificis, la nostra societat té una bona base per afrontar la crisi
- Necessitem nous missatges emesos des d'una nova credibilitat
- La unitat d'acció entre les forces polítiques i els agents socials, clau per a la superació de la crisi

Intervenció Josep Sánchez Llibre Portaveu al Congrés de CIU

Diagnòstic

Estem en crisi profunda, les perspectives per a l'any 2009 són de caiguda del PIB i de destrucció d'ocupació.

Causes de la crisi: externes i internes

Externes:

- La incertesa dels mercats financers internacionals ha actuat de detonador de la crisi internacionalment i probablement també ha estat el detonador de la crisi a la nostra economia.

Es tracta d'una causa doble: ha desencadenat la crisi i a la vegada actua de barrera que frena una futura reactivació.

Internes (són les que posen gravetat a la nostra crisi):

- Teníem una economia massa confiada en el constant increment del consum intern (la pròpia elevada immigració ha constituït una font de creixement de la demanda interna).
- Teníem una economia massa confiada en la constant revalorització dels actius immobiliaris.
- Teníem una economia on l'increment de la competitivitat tenia poc valor.

Ens ha quedat una economia molt endeutada amb l'exterior, insuficientment internacionalitzada, amb reduïdes taxes d'increment de la productivitat, amb dèficit d'infraestructures productives i de comunicacions.

Prioritats per a la sortida de la crisi

La primera de les prioritats és ACTUAR. S'ha dit que és l'hora de la política, estic absolutament d'acord, però de la política amb el talonari pressupostari en una mà i amb el Diari Oficial a l'altra, per plasmar-hi les mesures adoptades. És hora d'ACTUAR amb majúscules i amb eficiència.

En quins àmbits?

1. Actuar sobre la manca de liquiditat del Sistema Financer.

La manca de liquiditat ofega el sistema financer i això repercuteix en l'ofec financer de les empreses i dels consumidors.

O es resol aviat aquest coll d'ampolla o l'economia frenarà en sec, això és el que està passant ara, ningú inverteix, ningú inicia nous projectes, tothom intenta reduir l'endeutament de circulant, etc. Per aquesta via tenim la castanya assegurada. Avui aquest problema és molt més greu que cap dels problemes estructurals dels que som conscients que tenim (infraestructures, mercat laboral, recerca...).

Per fer-hi front no n'hi ha prou amb aprovar unes mesures de suport i aval al sistema financer, és imprescindible aconseguir que els recursos arribin de seguida a les empreses i als consumidors, sinó és així una part del teixit productiu s'aturarà i després, quan costarà tornar-lo a engegar?

Aquí el més ràpid està sent el Primer Ministre Brown a la Gran Bretanya, en canvi el Ministre Solbes és un dels més lents. I tot indica que el cost públic de

l'ajuda a la reactivació serà proporcional a la rapidesa de resposta: més lentitud, molt més cost.

2. Actuar sobre el Mercat laboral i la recol·locació dels aturats.

L'atur és la primera conseqüència de la crisi i serà la primera causa d'autoalimentació de la pròpia crisi: l'atur generarà atur.

Dues prioritats: Primera, necessitem mesures per mantenir llocs de treball en risc i per aconseguir que les persones que entren a l'atur puguin retornar al mercat de treball. És millor un ERE temporal avui que la destrucció definitiva del lloc de treball demà. És millor abocar recursos a les polítiques actives per la creació d'ocupació o per la creació de noves empreses per part d'autònoms, que limitar-se a cobrir la nòmina de l'atur. I això requereix igualment la reforma profunda dels serveis públics d'ocupació, per tal que siguin més eficients en la recol·locació.

La segona prioritat està en impulsar efectivament el diàleg social per la reforma laboral. A començaments de la legislatura hi va haver una foto entre el President del Govern i els Agents Socials amb el compromís d'impulsar el diàleg social al llarg dels 4 anys però, en els sis mesos que portem des de la constitució del nou Govern, l'atur ha augmentat en 400.000 persones i les perspectives de destrucció d'ocupació pels propers mesos s'han disparat. En canvi, en tots aquests mesos no hi ha hagut ni un sol acord en la taula de diàleg social. En aquest àmbit urgeix que el Govern proposi mesures, objectius i calendari.

La situació laboral no ha estat la causant de la crisi però sense reformes en el mercat laboral i en els sistemes públics d'ocupació difícilment podrem sortir-ne.

3. Actuar des de la despesa i la inversió pública.

Coincideixo clarament amb el President Zapatero quan diu que en aquests moments el sector públic ha de liderar l'impuls de la economia, a través de la inversió i la despesa pública. Només una objecció, el que diu el President Zapatero no és el que reflecteix el Projecte de Llei de Pressupostos Generals de l'Estat per a l'any 2009, per això CiU ha votat en contra en el Congrés i tornarà a fer-ho en el Senat.

És veritat que s'ha d'aplicar la inversió i la despesa pública a l'objectiu de la reactivació, però a més cal gestionar millor la inversió i la despesa pública: les inversions s'han d'executar (a Catalunya any a any només s'executa a l'entorn del 75% de la inversió pressupostada) i el pressupost liquidat ha de tenir una certa proximitat a l'aprovat. Improvisar és ineficient i el Govern Zapatero ja fa massa temps que pren les seves decisions d'un dia per l'altre amb plantejament absolutament improvisats.

La prova de que no es gestiona bé són els propis Pressupostos. Per exemple, estan elaborats amb una previsió de creixement del PIB del 1% quan probablement el PIB disminuirà a l'entorn del 0,5%; ens diuen que l'atur es situarà en el 12,5% de la població activa quan la Comissió Europea ens diu que pot superar el 15%; fixen unes previsions de dèficit públic del 1,5%, quan el Banc d'Espanya avisa que el nostre dèficit pot superar els nivells màxims admesos, és a dir el 3% del PIB i el propi Ministre Solbes no ho nega.

Per què el principal instrument de política econòmica que té el Govern, el Pressupost, s'utilitza tant malament? Per què aquest Govern prefereix la improvisació a la programació?

4. Cal Actuar sobre l'economia real: Cal reinventar la economia productiva.

Després d'anys de convenciment sobre la bonança econòmica i sobre el continuat increment de la riquesa derivada de l'alça de preus dels actius immobiliaris, ara el miratge s'ha acabat, ara torna a ser important la economia productiva, la que es fonamenta en l'activitat de la indústria, dels serveis, del treball, de la innovació, de la capacitat d'organització, de la capacitat d'internacionalització i això significa que cal reorientar la política econòmica per estimular decididament la economia real. Cal reinventar l'economia productiva

- Fa masses anys que en el país hi ha manca de política industrial, el sector de l'automòbil té una greu crisi i ningú sap com reorientar la seva activitat.
- Fa anys que reclamem la definició d'una política energètica a mig i llarg termini, d'això en depèn el futur de la nostra indústria i dels serveis, en depèn el preu de la electricitat i de la benzina que paguen els consumidors, però la política energètica no ha estat mai una prioritat per als nostres governs.
- Fa anys que reclamem la definició d'un model en política de recerca, en Mas Colléll va posar algunes bones bases a Catalunya quan era Conseller, però després amb el canvi de Govern tot va quedar qüestionat i en *stand by*, els esforços que es puguin fer ara per recuperar-ho trigaran en fructificar.
- Fa anys que demanem una política d'internacionalització més decidida. En el seu moment el COPCA impulsat pels Governos Pujol va significar un petit revulsiu en el suport a l'empresa davant la internacionalització, però durant els recents anys de bonança econòmica aquest tema no ha estat considerat una prioritat.
- Fa anys que sabem que cal reforçar el teixit productiu, necessitem més Pimes, necessitem més emprenedors per renovar el teixit econòmic des de la base; fa dos legislatures en el Congrés vam aconseguir constituir, a proposta de CiU una subcomissió destinada a posar les bases de l'Estatut de l'emprenedor, l'autònom i la microempresa, d'aquelles bases ben poc s'ha aprofitat.

En definitiva, si ara és l'hora de la política cal posar-s'hi a fons i cal orientar, des de ja mateix, tots els esforços a l'objectiu de la reactivació per la via de la renovació.

No es tracta de mantenir l'estructura econòmica dels país sense canvis, clar que hi ha d'haver-hi canvis, de la crisi n'hem de sortir reforçats. Però a curt termini els objectius han de ser dos: salvar i donar suport a totes aquelles activitats que siguin viables; i impulsar amb més força que mai aquelles activitats que en el futur lideraran l'economia real: les noves energies, la innovació, la internacionalització, la indústria sostenible, els serveis personals, la biomedicina,...

El que resulta evident és que mentre l'objectiu de la política pressupostària davant la crisi es limiti a garantir el pagament de les prestacions d'atur no serà possible sortir de la crisi, cal ser més ambiciós.

EL PAPER DE LES EMPRESES EN EL RELLANÇAMENT ECONÒMIC

Intervenció Roser Ramos
Directora General de l'empresa Aretex-Còndor

La meua presència en aquesta taula rodona, com a directora general d' Aretex-Còndor només es justifica perquè soc una representant de la petita i mitjana empresa, en un sector molt castigat a Europa, el tèxtil, la ventafocs del sectors, (per raons estructurals des de fa molts anys) i en canvi nosaltres continuem progressant com a projecte econòmic rendible amb visió de futur i sense subvencions. La pregunta és: perquè?

1.- Pertanyem a un grup amb vocació industrial, Corporació Empresarial Valls, que ha anat ajustant al seu portfoli d' empreses als canvis econòmics i socials.

2.- El nostre grup no "ha estirat mai més el braç que la màniga", sempre ha portat a terme una política molt prudent pel que fa a l'estructura de capital, on el pes dels recursos propis supera amb escreix els dels aliens. Amb una corporativa molt lleugera d'estructura i amb un consell del grup professionalitzat amb tres consellers independents.

3.- La pròpia empresa Aretex té una estructura de balanç en la línia del grup, només utilitza alguna pòlissa de crèdit a curt i reinverteix bona part dels seus resultats.

4.- L'Ebitda ha estat històricament per sobre del 15%, i el Cash Flow , perquè no hem d'oblidar que els interessos s'han de pagar, es mou en un percentatge molt similar.

5.- Perquè presta molta atenció al "talent". I el talent s'expressa en l'experiència acumulada en la tecnologia del gènere de punt. Aretex data del 1898, aquest any hem celebrat al nostre 110 aniversari i hem homenatjat a més de 60 treballadors que són a Aretex des de fa més de 30 anys. La plantilla actual és de 241 persones. El coneixement de la tecnologia amb sobrada experiència i l' inversió continuada en maquinaria fa que la rendibilitat de la feina diària sigui al màxim de profitosa. També tenim talent en la resta de les àrees funcionals de l'empresa, equips de persones de molta experiència i edat que treballen amb persones joves amb noves idees i ritmes de treball diferents: la mescla fa que obtinguem un resultat molt bo.

6.- Estem orientats al mercat. No tenim una fàbrica. Tenim un negoci que fa ús de les capacitats productives segons convingui.

7.- No ens hem basat en fabricar-ho tot fora. Sabem que hem de diferenciar entre el que és complex i innovador i els productes de volum. Quant es compra a Xina, l' Índia o al nord d' Àfrica, hem de tenir en compte tots el paràmetres, no només el cost de la ma d'obra.

8.- Som innovadors, hi ho som perquè tenim imaginació i recursos, la nostra tasca no requereix un R+D a llarg termini, fem R+D cada dia, portem a terme dues col·leccions anyals amb més de 40.000 variants, entre talles, colors i línees de producte. Ens il·lusionem primer nosaltres amb els nous productes , il·lusionem a tota la plantilla i ho transmetem als nostres clients.

9.- Cuidem als nostres clients, sempre ho hem fet. Els escoltem, els fem cas i posem al seu abast el més important: "eines per fer negoci". Sempre hem pensat en la continuïtat, la comanda que avui li venem a un client, ell l'ha de vendre i fer negoci, només d'aquesta manera nosaltres seguirem fent el mateix.

10.- Amb poc espai, però ben administrat, fabriquem més de 10.000.000 de parells de mitjons i leotards a l'any. No és gens fàcil, hem de treballar molt per portar-ho a terme, fabriquem tot l'any per servir de forma continua, el client no es vol exposar i compra només el que necessita, però ho necessita immediatament, nosaltres tenim l'estoc per a ells i el servei és immediat. Gaudim d'allò del que ara es parla tant i que és l'èxit de tot negoci "la confiança" del client.

11.- Entenem els canvis en la distribució, i estem atents al que ens envolta, per això podem compartir els canals tradicionals de distribució amb la nostra pròpia xarxa de botigues.

12.- Fa pocs anys veníem només mitjons, ara ja venem un "look" total per a nens i nenes, amb estil propi i fem allò que sabem que els nostres clients venen força bé, cobrim les necessitats d'un mercat inquiet donant qualitat, servei i, sobretot, confiança.

13.- Cuidem la nostra gent, tenim formació continuada, els escoltem, ens escolten i es comprometen amb l'Empresa i tot el que s'hi fa. Som 134 dones i 107 homes, i en els llocs de responsabilitat, començant per mi mateixa, tenim homes i dones sense diferències entre nosaltres, tenim una fita a casa nostra: ser més competents que competidors dintre perquè la competència ja la tenim fora i entre tots intentem ser els millors del mercat.

14.- Dissenyem tots els nostres productes i tenim uns importants controls de qualitat tant del que fem a casa nostra com dels productes que fem fora. Donem feina a més de 200 persones de la comarca en tallers externs, normalment en fases d'acabat de producte.

15.- Potenciem la nostra marca sense grans inversions econòmiques, la nostra millor publicitat és el boca a boca, no és fàcil però els 110 anys d'història ens avalen.

16.- Estem orgullosos de donar feina de forma regular i continuada a la nostra comarca i al poble d'Arenys de Mar, més d'un 80% de les persones de l'empresa són nascudes i viuen a Arenys de Mar o als pobles que l'envolten. Aretex és Arenys i Arenys no seria el mateix sense Aretex.

17.- L'any 1975 el senyor Manuel Valls, d'Igualada (L'Anoia) va comprar l'empresa quan estava a punt de fer fallida. Des d'aquell moment ha anat creixent continuadament, esquivant les diverses crisis econòmiques i de mercat que hem patit al nostre país. Els criteris i el tarannà d'un home que portava l'indústria a la sang ha estat sempre el nostre ideari, tant pel que fa al Grup, Corporació Empresarial Valls, com per a la nostra PYME Aretex-Cóndor.

Catalunya pot seguir prosperant perquè encara queden empreses com Aretex-Cóndor, no tot són només les noves tecnologies. Les administracions i institucions del nostre país haurien de fixar-se més en nosaltres, i moltes d'altres com la nostra, quan parlen del futur de Catalunya. No demanem cap privilegi. Només voldríem que ens deixessin treballar sense posar-nos constantment "pals a la roda" i que interpretessin les lleis d'una manera racional i no sempre en contra de les empreses.

Agraïxo a la Fundació Olof Palme la gentilesa de convidar-me. Tant per a mi com per l'empresa i el grup que represento ha estat un plaer.

Intervenció Josep Lluís Bonet President Fira de Barcelona

I. INTRODUCCIÓ

Satisfacció per participar, una vegada més a la trobada d'Economia de S'Agaró. Aquesta és la XIII que no és massa bon número, però potser el que toca en un moment de crisi.

En tot cas, em sembla una bona idea dedicar la reflexió d'enguany a la mateixa situació de crisi i, encara més, a cercar la seva sortida, encara que sigui a les palpentes, perquè això vol dir que es parteix de la convicció optimista que la crisi es superarà.

A la primera sessió d'ahir es tractava de situar el panorama econòmic actual i les perspectives que ofereix. La meua intervenció ha de partir d'aquí i significar també que la crisi actual és molt greu, és global, és complexa i, per lo que està caient i per lo que s'anuncia, és molt dura. A més a més, en el cas d'Espanya la crisi té particularitats encara més negatives, com ara el dèficit exterior que manifesta la manca de competitivitat de la nostra economia i la necessitat de trobar un nou model econòmic, una vegada que ja no es pot comptar amb la construcció de vivendes, per anys, i que no es veu que el turisme pugui fer més que aguantar un nivell que és realment alt. D'altra banda, em temo que ara mateix estem encara en un moment defensiu o sigui que la cosa va avall i encara no s'ha tocat fons. Probablement n'hi ha per mesos, donat que fins el segon trimestre del any que ve, com a mínim, i essent optimistes no començarem a respirar. Això anant bé. Per tant, les meves consideracions han d'abarcabar tant aquest moment dur, de resistir com sigui, com un horitzó més llunyà de sortida cap endavant.

Per últim, s'ha de puntualitzar que, en la situació de crisi actual, les empreses són i no són protagonistes. Ho són perquè a fi de comptes cadascú s'ho sent en la pròpia carn. Però, en realitat, li pesa l'entorn, de manera determinant, o sigui, la conjuntura cíclica baixista, a on hi tenen el paper estelar de l'acció, el sector públic i el sector exterior, perquè s'imposen els aspectes macroeconòmics i la política econòmica.

Òbviament el meu discurs el faig, sobre tot, des de la meua perspectiva de President de Freixenet i de Fira de Barcelona, que és un observatori magnífic de la realitat econòmica i empresarial, donat que Fira són 80 salons que abarquen el 75% dels sectors empresarials del país.

II. LA CRISI ACTUAL

Com he dit la crisi actual és molt greu –o sigui que és desastrosa i ha estat a punt de ser-ho encara més, donat que hem frenat el col·lapse- és global –o sigui que no s'escapa ningú- i és complexa –o sigui, que estan coincidint varies crisis a la vegada en el que s'ha anomenat una "tempesta perfecta", és a dir, la crisi financera, la crisi immobiliària i la crisi econòmica que afecta a l'economia real; cadascuna amb la seva pròpia naturalesa i dinàmica, però que s'alimenten mútuament i acumulen els seus efectes. Per si fos poc, tot el món està en crisi i els mitjans de comunicació de tot el món se'n fan ressò, amb un èmfasi que, a la vegada, contribueix a ampliar els efectes psicològics de la desgràcia.

A més a més, com també he dit, en el cas d'Espanya, la crisi es presenta amb unes particularitats especialment negatives. En efecte, després d'un llarg cicle de creixement basat en la construcció de vivendes, la demanda interna i en el turisme, ara la construcció de vivendes està ensorrada per anys, la demanda interna en recessió i el turisme, prou fa, en aguantar-se amb dificultats. El cas és, doncs, que

fa falta un nou model econòmic de creixement per l'Economia Espanyola, que, alhora, manifesta una clara mancança de competitivitat, amb un dèficit exterior de més del 10% del PIB, el qual s'ha de finançar des de l'exterior. A més a més s'han de renovar els deutes adquirits en el temps d'eufòria passat, el que enguany presenta incògnites, en un moment en que el mercat interbancari està "sec" per la manca de confiança entre les institucions financeres. La conseqüència immediata ha estat una disminució del crèdit i una gran dificultat de finançament per les empreses, particularment les Pimes. El cas és que tot això ha arribat a l'economia real i s'està arribant a la recessió, i aquesta no ve sola, sinó acompanyada de desaparicions d'empreses i d'un atur creixent que ha començat a batre rècords i que permet pensar que en el 2009 es pot arribar a més de 4 milions d'aturats. És a dir, que els aturats no seran només immigrants, sinó també espanyols. Tot això amb un clima de tensió social creixent, que ja ha començat a produir manifestacions als carrers.

Els sectors més afectats són la construcció i la promoció immobiliària però també llegíem a La Vanguardia de dilluns 27 de novembre d'aquesta mateixa setmana que d'altres pateixen. Així el del automòbil amb caiguda del 40%, les motos, l'aire condicionat –amb 40% de caiguda també-, els electrodomèstics de gamma blanca i gamma marró -13,2% i 8,4% de caigudes respectivament- mobles, equipament de la llar i, en general, tots els bens de consum durable. Però també els de consum no durable o perible. En el cas del vi de qualitat, s'estima com probable una caiguda del 5 al 10%. També s'evidencia una substitució de productes més cars per d'altres de menor preu.

L'experiència de les Fires ens confirma una retracció del negoci que es fa especialment profunda en les Fires de consum. Aquesta és una de les raons per les que IFEMA de Madrid rep un impacte més gran de la crisi que Fira de Barcelona que és líder en salons professionals o industrials. L'altra raó és el major grau d'internacionalització de Fira de Barcelona. No sols per quant té grans esdeveniments internacionals com ara el Mobile World Congress o el Bread & Butter, sinó també per més gran presència comercial internacional. Si s'ha de considerar que la recessió ja és aquí, la qüestió és procurar que aquesta no es converteixi en depressió i puguem tornar quan abans al sender del creixement.

III. LES POLÍTIQUES DE RECUPERACIÓ

a. La intervenció del sector públic

Si els primers símptomes de crisi ja s'observaren clarament a la primavera del 2007, les primeres reaccions de govern i Bancs Centrals van ésser les de no intervenir més enllà d'assegurar liquidesa. En tot cas es podria matisar que la Reserva Federal americana del Sr. Bernanke va mantenir el tipus d'interès més baixos, mentre que el Banc Central Europeu del Sr. Trichet es va dedicar a pujar-los després de fer declaracions de que l'important era combatre la inflació. No cal dir, que el Sr. Trichet es va equivocar del tot i ha causat grans perjudicis a l'economia europea. El problema ha estat en un gran error de diagnòstic i no donar-se'n compte de que es lluitava contra la inflació quan el problema era de recessió. És clar que el mal original ha estat orientar el Banc Central contra la inflació en tot cas, com si fossin impossibles les recessions.

La cosa va anar empitjorant fins que el 15 de setembre 2008 es produeix la fallida de Lehman Brothers que suposa un deteriorament greu de la confiança en el sistema financer a tot el món. Per fortuna, encara que no sense una certa confusió, el tàndem F. Paulson i B. Bernanke presenta un pla d'intervenció en tota regla. La iniciativa d'en Gordon Brown va permetre perfilar millor el pla de manera que arribava a la nacionalització de bancs en insolvència, i l'assegurament de dipòsits bancaris, la limitació d'operacions especulatives a la baixa i l'aval d'emissions

bancàries. Amb aquest pla i la coordinació de governs en el seu plantejament als respectius països es va assolir evitar un col·lapse que començava a amenaçar l'economia.

Aquestes mesures per retornar la confiança perduda en el sistema creditici, comencen a fer efecte en alguns països i, suposen, en tot cas, un augment dels costos financers. A partir d'aquest moment i mentre la situació es continua deteriorant es fan preparatius per tenir una reunió del G20 ampliat que va tenir lloc el 15 i 16 passat a Washington, de la que en resulta una Declaració sobre la necessitat i el compromís de prendre acords de dos tipus:

- Sobre regulació financera, suspensió de bancs internacionals, polítiques de remuneració d'executius bancaris i enfocament de polítiques de crèdit a llarg termini a més a més d'un cert compromís d'estudiar el paper dels paradisos fiscals.
- Sobre la necessitat d'aplicar polítiques anticíclics en l'àmbit fiscal, per estimular l'economia. Tot això sense substituir ni concretar la llibertat econòmica i fixant un horitzó a 30 d'abril 2009 a Londres per tornar-se a reunir –aquesta vegada amb Obama de president d'EEUU- per continuar i controlar el procés, que evidentment requereix una certa coordinació global de les polítiques.

IV. LES POLÍTIQUES DEL GOVERN ESPANYOL

Espanya no tan sols s'ha vist afectada per la crisi financera, amb la corresponent manca de confiança, sinó que a més ha sofert una crisi immobiliària de grans dimensions. Com a conseqüència s'ha iniciat també una crisi econòmica real que està arribant a la recessió. La crisi econòmica es concreta com s'ha dit en el exhauriment d'un model econòmic deixant com herència un important creixement de l'atur i un dèficit exterior rècord. Això suposa que el nostre sistema financer ha anat acumulant deute en front del sistema financer mundial, a mesura que famílies i empreses s'han anat endeutant mentre bufaven vents fàcils de tipus d'interès baixos i gran liquidesa. Però el cas és que això s'ha acabat. I ara el que hi ha és un mercat interbancari sec i grans dificultats de liquidesa, en particular, per les Pimes, mentre concursos d'acreditadors i tancaments d'empreses determinen un atur imparabile en el seu creixement accelerat.

Davant d'això el govern ha fet grans manifestacions de sortir al pas de la situació de crisi –finalment reconeguda com a tal després de mesos parlant de desacceleració- però prenent mesures poc contundents per aturar-la. Quan finalment –amb participació molt activa del Presidente del Gobierno Español- s'adopten les mesures financeres abans mencionades, s'està trigant massa en posar-les a la pràctica. A més a més, el seu plantejament es pot veure a la subasta del passat dijous (20.11.08) s'ha mostrat limitat i poc eficaç. Ara el President del Govern ha declarat que el proper 27 de novembre presentarà un potent pla d'estímul fiscal però ja s'han escoltat veus de reticència originades per el " santo temor al déficit".

La meua opinió és que en aquest moment –i amb la que està caient i la que s'anuncia- s'ha d'intervenir de manera ràpida i potent sense massa escrúpols per no pertorbar l'ortodòxia. La cosa no està per bromes. A més a més, la política social primordial és recolzar a les empreses i aturar l'atur el màxim possible. En tercer lloc, penso que la única alternativa vàlida de model econòmic passa per la internacionalització i particularment per l'exportació, per la qual cosa Espanya i, sobre tot, Catalunya tenen plataforma suficient per potenciar-ho i no restringir els ajuts com s'està fent.

Això hauria d'estar acompanyat per una mena de pactes de la Moncloa bis –amb totes les forces polítiques i socials en presència- per tal de consensuar una sèrie de reformes estructurals que millorin la competitivitat de la nostra economia i que

afermant l'Estat del Benestar eliminin els abusos que el contaminen. A mi, em sembla que són necessàries.

V. LA APORTACIÓ DE LA FIRA

Abans de parlar de la estratègia de les empreses davant de la crisi no puc deixar de referir-me a la aportació de la Fira al rellançament econòmic. La Fira és un instrument al servei de les empreses. És una eina extraordinària per la dinamització de les empreses i per la modernització de l'economia i la societat. És una plataforma fonamental per tal d'orientar al teixit productiu cap a la innovació i la internacionalització. Per Barcelona, Catalunya i Espanya és un mecanisme imprescindible. És un veritable projecte de país. Ara ha d'estar més que mai al costat de les empreses. Ha d'aportar confiança, fugint del catastrofisme i la pusil·lanimitat, donar facilitats i generar nous pols d'atracció i de creixement. Ha de redoblar els esforços per assolir la internacionalització, bé continuant l'extensió de la xarxa comercial, bé continuant la captació de grans esdeveniments firals mundials. Fira ha de propiciar els diàlegs sectorials per tal de cercar fórmules de col·laboració que donin satisfacció a les necessitats sectorials. Ha d'esser un espai d'oportunitats i un àmbit de coneixement. La Fira ha de continuar creant noves manifestacions firals i, sobre tot, recolzar els esdeveniments firals tradicionals. I per descomptat que la Fira ha de continuar propiciant els principis bàsics del seu plantejament estratègic, és a dir, qualitat, innovació, marca, disseny, noves tecnologies i valor afegit. I, per sobre de tot, il·lusió, afany d'assolir i passió.

VI. LES EMPRESES

I, encara que sigui telegràficament, unes consideracions sobre l'estratègia empresarial davant la crisi en forma de decàleg. Davant dels temps dolents que estem travessant, les empreses:

1. Han de tenir molt coratge i lluitar, tenir present que "el que resiste, gana" i que ningú regala res als mercats.
2. S'ha de procurar l'austeritat, o sigui procedir a un ajust intel·ligent, sense tallar despeses necessàries per sobreviure i progressar. Es tracta d'enfortir-se per preparar el futur.
3. S'han de redoblar els esforços, mantenint en tensió la organització motivant al personal i reclamant l'acció i els sacrificis necessaris
4. S'ha de tenir clar el propòsit de l'empresa i actuar amb un full de ruta ben definit per desenvolupar el projecte empresarial amb visió a llarg termini, estudiant i decidint les oportunitats que es puguin presentar sobre la marxa.
5. Renovar-se o morir. La necessitat de gestionar el canvi. Procurar la innovació en el sentit més ampli o sigui tecnològic (productes, processos) però també comercial (màrketing i comunicació) i organitzatiu.
6. Procurar crear valor i rendibilitat i reforçar al màxim la solvència de l'empresa.
7. Procurar que tothom treballi amb sentit de la institució o sigui servir els interessos del que dèiem.
8. Donar prioritat a les oportunitats de formació del personal.
9. La internacionalització ha d'esser el objectiu nº1 de les empreses espanyoles.
10. En suma, no deixar-se dominar per la por davant les incerteses i afrontar la crisi amb la convicció de que serà superada, i que l'important és treballar posant il·lusió en el que s'està fent. En quant a la passió tenim l'avantatge que ve donada al nostre codi genètic.

CLOENDA

Intervenció David Vegara Secretari d'Estat d'Economia

Es para mí un placer participar en este encuentro de economía de S' Agaró, y tener la oportunidad de analizar la situación de la economía española en el marco internacional actual, así como los elementos claves de la política económica del Gobierno en este contexto.

Marco actual de referencia como un entorno global, volátil e imprevisible.

Desde hace algo más de un año las economías desarrolladas en general, y la economía española en particular, están atravesando una situación extremadamente difícil, con serias implicaciones sobre las perspectivas de crecimiento, resultado de la coincidencia en el tiempo de una serie de perturbaciones de extraordinaria magnitud, excepcional complejidad y prácticamente imposible previsión.

De hecho, en abril del año pasado, el FMI proyectaba un crecimiento de la economía mundial de un 4,9% para el 2007 y 2008, cifra que fue incluso revisada al alza algunos meses después. Para la economía española, las estimaciones del Organismo apuntaban a 3,5% y 3,4% para 2007 y 2008 respectivamente, más de 1 punto porcentual superiores a las previstas para la Zona Euro en su conjunto.

Estas cifras eran muy similares a las contempladas en el escenario macroeconómico que acompañó a los Presupuestos Generales del Estado para 2008, si bien nuestra estimación de crecimiento para este año fue ligeramente inferior a la del FMI, situándose en un 3,3%.

No obstante, el complejo y cambiante contexto internacional al que nos venimos enfrentando desde entonces, ha obligado a ir modificando los pronósticos con mucha más frecuencia que en períodos de relativa estabilidad, con el agravante de que los cambios en dichas revisiones se han realizado siempre a la baja, y cada vez en un marco de mayor incertidumbre con respecto a la evolución futura.

La situación actual es muy diferente a la prevista hace un año: según las últimas estimaciones del FMI (actualización de noviembre del WEO publicado en Octubre 2008), el crecimiento global de la economía se situará en un 3,7% en 2008 y 2,2% en 2009, tras cuatro años de crecimiento medio en torno al 5% anual, su tasa más elevada desde principios de los 70. El crecimiento estimado para las economías avanzadas se sitúa en 1,4% y -0,3% para 2008 y 2009 respectivamente, ligeramente superior al de la Zona euro (1,2 % y -0,5%). Para España, las estimaciones realizadas por este Organismo apuntan a un crecimiento del PIB de un 1,4% para este año y una caída de 0,7% para el próximo. Por su parte, la OCDE, en su último informe sobre la economía española presentado esta misma semana, realiza unas previsiones aún más pesimistas, situando el crecimiento económico para España en +1,3% en 2008, -0,9% en 2009 y previendo una recuperación en 2010 con un crecimiento inferior al 1%.

Es posible que algunas de estas previsiones no estén teniendo en cuenta los efectos de las medidas económicas recientemente adoptadas en España y en el resto del mundo, así como la caída de los precios y de los alimentos que estamos conociendo en la actualidad. Sin embargo, es innegable que nuestra economía está atravesando dificultades más serias de lo esperada, como lo reflejan los indicadores de la demanda, actividad y empleo a los que me referiré con posterioridad.

Factores determinantes de la situación actual: especial referencia a la Crisis financiera internacional.

En cualquier caso, esta situación es el resultado de diversos factores, tanto externos como internos.

El primero de ellos tiene su origen en las turbulencias iniciadas en verano de 2007 en Estados Unidos, transformadas en una profunda crisis financiera de alcance internacional que ha acabado transmitiéndose al resto de los sectores económicos y contagiando a la economía mundial en su conjunto.

El cambio del ciclo inmobiliario estadounidense supuso un fuerte deterioro de los activos hipotecarios, especialmente en los segmentos de alto riesgo. La transferencia de estos activos mediante vehículos fuera de balance a través de una sofisticada ingeniería financiera, junto con la falta de transparencia del sistema en su conjunto, creó incertidumbre acerca de la magnitud y la distribución de las pérdidas en el sistema financiero internacional, elevando la aversión al riesgo a niveles desconocidos hasta ahora.

En este contexto, el rescate de *Bear Stearns* en la primavera pasada, lejos de ser una intervención puntual, pasó a convertirse en la primera de un conjunto de actuaciones públicas en ambos lados del Atlántico que trataron de dar respuesta a la profunda reestructuración del sistema financiero que estamos conociendo.

Un proceso que ha venido marcado por problemas selectivos de solvencia, retroalimentados por problemas generalizados de liquidez, en la medida en que la desconfianza hace que el mercado penalice no sólo a las entidades más frágiles, sino a todo el sistema financiero en su conjunto, precisamente por su carácter sistémico, al estrangular el flujo normal de recursos entre las entidades financieras. De esta forma, muchas entidades se vieron imposibilitadas a hacer frente a las caídas del precio de sus acciones o al crecimiento de los diferenciales de su riesgo de crédito, forzando de esta forma el rescate por parte de los Gobiernos para evitar su colapso.

En dicho contexto, parece claramente justificada la estrategia internacional empleada, basada por una parte en inyecciones de liquidez y, transitoria y subsidiariamente, de capital en la medida en que sea necesario para evitar una caída del sistema; y por otra, en utilizar todos los medios a nuestro alcance para restablecer la confianza de manera que el mercado pueda volver a fijar precios basados en fundamentos reales de riesgo y rentabilidad.

Pero además, la rapidísima propagación de la inestabilidad, generada por la ausencia de barreras en los mercados financieros, supone un gran desafío para las autoridades, que están obligadas a responder a problemas supranacionales de forma rápida, contundente y especialmente coordinada.

A este respecto, quisiera destacar la agilidad y prontitud con que los Gobiernos europeos hemos respondido a esta situación, como lo demuestran las acciones coordinadas resultantes de las reuniones de ECOFIN y la Cumbre extraordinaria de Jefes de Estado y de Gobierno del Eurogrupo del 7 y 12 de octubre respectivamente, y a las que me referiré con posterioridad.

Shocks de materias primas y ajuste del sector de la construcción.

La crisis financiera por tanto está en el origen de la situación a la que nos enfrentamos, pero me gustaría también hacerles una breve referencia a los otros

dos shocks que, de una forma u otra, han o están actuando sobre la economía española, potenciando los efectos de la crisis financiera.

En primer lugar, es importante recordar que los inicios de la misma coincidieron con una coyuntura fuertemente alcista del precio de las materias primas, y especialmente del petróleo, cuyo precio en dólares se multiplicó por cinco en los últimos cuatro años, duplicándose si consideramos sólo los últimos dos años, hasta alcanzar niveles máximos históricos en julio 2008. Este aumento fue algo menor medido en euros, en torno al 80%, dada la depreciación del dólar en este período, lo que – en cualquier caso- es un incremento enormemente significativo. De igual forma, el precio de las materias primas alimenticias registró incrementos de algo más de un 40% entre enero y julio de 2008 respecto al mismo período del año anterior, según datos del FMI.

Este comportamiento ha generado un fuerte repunte de la inflación, situándola en niveles desconocidos en la última década para muchos países, incluido el nuestro. Si bien el reciente descenso del precio del petróleo ha supuesto un gran alivio en este sentido y cabe esperar que la tasa de crecimiento de la inflación acabe el año por debajo del 3% frente al 3,5% previsto hace tan sólo unos meses, pero es preciso insistir en la importancia de la escalada de precios que hemos conocido en una economía como la española, muy dependiente del petróleo desde el punto de vista energético. De hecho, y ahondando un poco más en este aspecto que me parece fundamental para tener una radiografía completa de la situación actual, la factura energética ha pasado de representar un 2,4% del PIB en 2003 a más del 5,3% en los 6 primeros meses de 2008. Ello supone que España ha realizado una enorme transferencia de renta a los países productores, con el coste que ello implica para el poder adquisitivo de los agentes económicos, tanto empresas, como trabajadores y familias. Confiamos en un mantenimiento de la tendencia actual, aunque siempre tenemos que tomar esta hipótesis con precaución dadas las características específicas de este mercado.

Además, a todos estos factores, ya de por sí de gran relevancia, se añade el proceso de ajuste en el sector de la construcción residencial, iniciado ya en 2007. En estos momentos nadie cuestiona que el ajuste del sector de la construcción residencial sea inevitable. Sin embargo, debe tenerse en cuenta que su elevado dinamismo en los últimos años se explica en parte por factores estructurales, como la reducción de los tipos de interés tras la entrada en la UEM y el extraordinario crecimiento de la población.

También se han producido cambios sociológicos que han propiciado una reducción del tamaño del hogar medio sumando aún más presiones sobre la demanda de vivienda.

Ello no impide que, efectivamente, en el sector se hayan producido disfunciones que ahora es necesario absorber, para regresar a niveles de actividad más sostenibles.

Situación de la economía española en el marco internacional.

Todos estos elementos (situación financiera internacional, evolución de los mercados de materias primas, unido al ajuste en el sector de la construcción), han colocado a la economía española en una situación extremadamente difícil, registrándose en el tercer trimestre del año un crecimiento negativo del -0,2%, y situando el crecimiento interanual de la economía en un 0,9%.

Ello se enmarca dentro del acelerado deterioro que estamos conociendo del entorno económico internacional. Así, de confirmarse los datos avanzados por la Oficina estadística europea, estarían actualmente en lo que llamaríamos recesión técnica,

tras dos trimestres consecutivos de crecimiento negativo, Alemania, Italia y el conjunto de la Zona Euro; y nuestra tasa de crecimiento interanual se mantendría similar o superior a la de las grandes economías de nuestro entorno.

En cualquier caso, la evolución de la economía española proviene de una acusada ralentización de la demanda interna, sólo parcialmente compensada una vez más por una aportación positiva del sector exterior al crecimiento de un 0,8%, lo que supone la mayor cifra desde el 3er Trimestre de 1997. Mientras que se mantiene la desaceleración del consumo privado y de la formación bruta de capital, el dato del sector exterior es especialmente significativo, puesto que no sólo refleja una demanda de importaciones relativamente debilitada, sino asimismo un buen comportamiento de las exportaciones, que están experimentando un crecimiento anual relativamente intenso pese a la debilidad del crecimiento de nuestros principales socios comerciales.

La desaceleración de la actividad está además afectando de forma significativa a la creación de empleo, lo que unido al relativamente intenso crecimiento que está experimentando la población activa, deriva en un aumento considerable de la tasa de paro, que se situó en el tercer trimestre en el 11,3%, siendo además especialmente significativa en el sector de la construcción, en sintonía con el ajuste que está experimentando el sector.

En definitiva, para los próximos trimestres se espera un escenario caracterizado por la debilidad de la actividad, el empleo y la demanda interna, parcialmente compensada por la evolución del sector exterior.

Indiscutiblemente estamos enfrentándonos a una situación enormemente difícil, a lo que se une que la volatilidad que ha venido caracterizando nuestro entorno en los últimos meses dificulta las previsiones y obliga a la prudencia, pero creemos que nuestra economía está en condiciones de superar esta situación y recuperar tasas de crecimiento más cercanas a nuestro potencial en un período de tiempo razonable.

Medidas del Gobierno

A ello deberá contribuir la acción del Gobierno, que en los últimos 8 meses ha emprendido y proseguirá haciéndolo, un amplio conjunto de medidas de carácter económico y social, para reforzar nuestro potencial de crecimiento, y permitir una distribución equitativa de los costes asociados al proceso de ajuste en el que nos encontramos inmersos. Ello ha sido posible gracias al esfuerzo realizado en los últimos años en las cuentas públicas, lo que está permitiendo dejar actuar plenamente a los estabilizadores automáticos, y además llevar a cabo una política discrecional sin por ello amenazar su sostenibilidad. En este sentido, debe recordarse que partimos de un nivel de deuda sobre el PIB del 36%, aproximadamente la mitad del promedio del área euro, lo que nos ha permitido movernos con unos márgenes de maniobra relativamente más amplios.

El conjunto de medidas puesto en marcha responde, como principio general, a la convicción de que es importante no tomar decisiones que condicionen el futuro de la economía española. Por ello nos basamos en cuatro principios básicos: en primer lugar, actúan directamente sobre las vulnerabilidades generadas por la situación actual (problemas de acceso a financiación, desaceleración económica, sector inmobiliario, inflación y desempleo); en segundo lugar, no comprometen la sostenibilidad de las finanzas públicas, lo cual es esencial para garantizar la credibilidad de la economía española interna y externamente; en tercer lugar, responden a fallos de mercado pero no pretenden sustituir indefinidamente al mercado; y por último, se enmarcan en las prioridades del Gobierno: aumentar y mejorar el potencial de crecimiento y garantizar la protección social.

Características de los presupuestos

En este sentido, el proyecto de Ley de Presupuestos Generales del Estado para 2009 constituye como es lógico un elemento fundamental. Son unos presupuestos que hacen un importante esfuerzo de austeridad para asegurar que nuestras políticas prioritarias, que son la mejora del bienestar de los ciudadanos y el impulso de nuestro potencial de crecimiento, van a seguir estimulándose como en años anteriores.

De esta forma, se priorizan las políticas productivas, que permitan sentar las bases para la recuperación de la economía, sin descuidar la protección social, especialmente de aquellos más vulnerables ante la crisis, como desempleados y pensionistas. Los presupuestos hacen además un esfuerzo especial en política de vivienda.

Medidas de corto plazo (1): medidas de refuerzo del sistema financiero.

Además de las actuaciones contempladas en los Presupuestos para 2009, el Gobierno ha actuado sobre el corto plazo, poniendo en marcha medidas de refuerzo del sistema financiero y ampliando los instrumentos de provisión de financiación. También se han introducido medidas que tratan de suavizar los efectos del ajuste económico sobre los segmentos de población más débiles, así como sobre los sectores económicos que se están viendo más afectados, como por ejemplo el sector de la construcción.

Quiero señalar en primer lugar las medidas recientemente aprobadas de apoyo y refuerzo del sistema financiero, en un marco coordinado con el resto de nuestros socios comunitarios, si bien me gustaría destacar muy especialmente la resistencia que nuestro sector financiero está demostrando ante la situación actual.

Obviamente estamos sufriendo el mal funcionamiento de los mercados interbancario y de capitales, los efectos del incremento de la morosidad e, inevitablemente, un efecto contagio de los acontecimientos. Ahora bien: los ratios de nuestras entidades de crédito se mantienen saneados y su amplia base de depósitos (en la medida en que su modelo de banca se basa en el negocio minorista), reduce (aunque no elimina) los riesgos de refinanciación en el mercado. Además, quisiera resaltar la prudente política supervisora que ha venido desarrollando el Banco de España, gracias a la cual la banca española puede afrontar desde una posición comparativamente más sólida la incierta situación actual.

En cualquier caso, es preciso evitar en la medida de lo posible que en un escenario como el actual, proyectos de inversión rentables queden sin financiar o decisiones de gasto queden postergadas por racionamiento del crédito, por lo que tenemos que tomar las medidas necesarias para minimizar la transmisión de la crisis financiera hacia la economía real.

En este ámbito, las medidas del Gobierno se enmarcan en los compromisos del Consejo de Ministros de Economía y Finanzas de la Unión Europea del día 7 de octubre y la reunión del 12 de octubre de los Jefes de Estado y de Gobierno de los países miembros del área euro de adoptar todas las medidas que fueran necesarias para preservar la estabilidad del sistema financiero, bajo los principios de intervención oportuna y limitada en el tiempo; protección de los intereses de los ciudadanos y, por último, respeto de las reglas de mercado interior.

De acuerdo con estos principios, se han puesto en marcha las siguientes iniciativas:

- En primer lugar, se ha fortalecido el sistema español de garantías de ahorradores e inversores, elevando su protección hasta 100.000 € por titular y entidad, con el objetivo de dar confianza a los ahorradores y evitar situaciones injustificadas que puedan generar más inestabilidad que la ya existente. También permite situar en igualdad de condiciones competitivas a las entidades financieras españolas respecto a las del resto de los países de nuestro entorno.
- En segundo lugar, se ha creado un Fondo de 30 mil millones de euros, ampliable a 50 mil, que adquirirá activos a las entidades financieras con el objetivo último de mantener e impulsar la oferta de crédito en nuestro país, facilitando que las empresas y las familias puedan acceder a financiación. La actuación de este Fondo será estrictamente temporal hasta tanto los mercados hayan recuperado su normal funcionamiento, y en todo caso no se realizarán más subastas después de diciembre 2009.

Me gustaría incidir en que este Fondo, cuya primera subasta se ha realizado esta misma semana, ha de ser concebido como una inversión y no un gasto, y desde luego, no es ningún Plan de rescate de las entidades de crédito. Y no tendrá coste para los ciudadanos, ya que adquirirá activos de máxima calidad que deberán tener rentabilidades superiores al coste de la emisión de Deuda necesaria para la dotación del Fondo, de la misma forma que nos asegurará la recuperación del capital invertido.

- En tercer lugar, se ha autorizado de forma temporal al Estado a otorgar avales a las operaciones de financiación nuevas que realicen las entidades de crédito residentes en España, hasta un importe máximo de 100.000 millones de euros tanto en 2008 como en 2009. También en este caso entendemos que no habrá coste para los contribuyentes, dado que las entidades deberán cumplir requisitos estrictos y que los avales devengarán una comisión que reflejará el riesgo asumido por el Estado.

Las dos medidas, Fondo de Adquisición de Activos Financieros y avales son complementarias y las entidades podrán acogerse de forma voluntaria a ambas modalidades.

Ambas comparten el objetivo de disminuir la incertidumbre de las entidades de crédito sobre el acceso a los recursos, lo que confiamos en que permitirá garantizar la provisión de crédito a la economía.

- Por último, en el marco de este conjunto de actuaciones en el ámbito financiero, se ha autorizado al Ministerio de Economía y Hacienda con carácter excepcional a adquirir títulos aptos para el reforzamiento de los recursos propios de las entidades de crédito.

En este sentido, el Gobierno ha considerado prudente dotarse de un instrumento para contribuir a un eventual reforzamiento de la base de capital del sistema bancario español, si las circunstancias lo aconsejaran, si bien con la información disponible no se prevé que deba ser utilizado en el corto plazo.

Medidas a corto plazo (2): resto de medidas de acceso a financiación, medidas hipotéticas, hipotecas y creación de empleo.

Las medidas descritas, que se encuadran además en una estrategia coordinada a nivel europeo, tienen una crucial importancia en la medida en que actúan sobre los canales de transmisión de la economía financiera a la economía real.

Ahora bien, quiero destacar todo otro conjunto de medidas, que se han ido adoptando de forma progresiva a medida que ha ido evolucionando la situación a la que nos enfrentamos, con objeto de para mitigar los efectos del ajuste en el corto plazo.

Estas medidas abordan de forma prioritaria el objetivo de ayudar a las familias, en un contexto en el que la evolución de los tipos de interés ha elevado el coste de las hipotecas, en el que la renta disponible de los hogares se ha visto afectada por el aumento de la inflación asociado al shock de las materias primas, y en el que, más recientemente, el desempleo ha empezado a incrementarse a una velocidad considerable.

Entre ellas se encuentra la introducción de una deducción de 400€ en el IRPF y la supresión del impuesto de patrimonio, lo que limita el impacto sobre su poder adquisitivo del aumento de la inflación y del encarecimiento de las hipotecas.

Más recientemente, se han adoptado medidas para facilitar una moratoria parcial en el pago de las cuotas hipotecarias, que permitirá aplazar durante dos años hasta un 50% de estas cuotas a los trabajadores en situación de desempleo y a los autónomos que hayan tenido que cerrar sus negocios, y cuya hipoteca sea de un importe inferior a 170.000 euros.

Asimismo se amplía el plazo para materializar el saldo de la cuenta ahorro-vivienda, así como para poder disfrutar de la deducción por reinversión en vivienda habitual.

También se permite tomar en consideración la deducción por inversión en vivienda para el cálculo del tipo de retención, de manera que los contribuyentes que estén pagando una hipoteca por su vivienda habitual recibirán de forma anticipada la deducción.

Junto a ello, y especialmente dirigido a favorecer la contratación:

- Se creará una nueva modalidad de bonificación (1.500 euros/año) para incentivar la contratación indefinida de desempleados con responsabilidades familiares.
- Se bonificarán las cotizaciones sociales de empleos nuevos en sectores y actividades estratégicas, vinculados con el nuevo modelo productivo (actividades de I+D+i, energías renovables, medioambientales, etc.).
- Se ampliará del 40 al 60% el porcentaje del subsidio de desempleo que podrá capitalizarse de una vez cuando el desempleado crea una empresa o se convierte en autónomo.
- Y se regulará la actividad de las empresas de recolocación en los Expedientes de Regulación de empleo.

En lo que se refiere a las medidas destinadas a reducir el impacto de la crisis sobre las empresas y a mejorar su liquidez, cabe recordar también la aplicación de la reducción del Impuesto de Sociedades, del 32,5% al 30% desde principios de 2008; la devolución mensual del IVA a partir de 2009 o el régimen especial de cálculo de pagos fraccionados en el Impuesto de Sociedades.

Más recientemente, se ha realizado una nueva ampliación y refuerzo de las líneas ICO para inyectar liquidez en el sector empresarial. En 2009, las PYMES dispondrán de casi 29.000 millones de euros de financiación, de los cuales, por primera vez y atendiendo a las excepcionales circunstancias actuales, 19.000 millones podrán

destinarse a circulante, mejorando así la liquidez que está estrangulando el desarrollo de sus operaciones.

Quiero resaltar que esta cantidad es más que considerable para el tamaño de la economía española ya que representa una inyección financiera próxima al 3% del PIB de España.

Por otra parte, no podemos olvidar que estas líneas se unen a las diversas líneas específicas que se han puesto ya en marcha desde el Instituto de Crédito Oficial para facilitar financiación a actividades con un alto interés social y un perfil de riesgo moderado, como la construcción de VPO o la actividad de las PYMES. Asimismo se han impulsado los fondos de titulización de activos del Tesoro, cubiertos por préstamos a Pequeñas y Medianas Empresas, completando la actividad del ICO en el marco de la financiación.

Medidas a corto plazo (3): medidas en el sector de la construcción

En cuanto al sector de la construcción, que como señalaba anteriormente, es sin duda el más afectado por la crisis actual, al unir a su propio ajuste los efectos generados por la difícil situación de la financiación y el crédito, quiero destacar que junto con líneas de crédito específicas para el sector, se ha articulado otro conjunto de medidas de apoyo, como la aceleración de la obra pública y de la construcción de viviendas protegidas o la reducción del IVA aplicado a las obras de rehabilitación.

Además, se han emprendido reformas regulatorias encaminadas a impulsar el mercado del alquiler, entre las que cabe destacar: el impulso de las Sociedades Cotizadas de Inversión en el Mercado Inmobiliario, cuyo objeto principal será la inversión en bienes inmuebles destinados al alquiler; la revisión del sistema arbitral de conflictos arrendaticios, para poner en marcha un sistema de resolución rápida, sencilla y económica de conflictos; y, por último, la preparación entre otros de los anteproyectos de Ley de Reforma de los Arrendamientos Urbanos, de Ley de Propiedad Horizontal o de Ley de Medidas de fomento del alquiler de viviendas y eficiencia energética de los edificios. Estas leyes darán mayores garantías a los arrendadores y simplificarán el proceso judicial para agilizar el funcionamiento del mercado del alquiler.

Reformas estructurales

En todo caso, si bien las medidas a corto plazo son cruciales en una situación como la actual, el Gobierno seguirá dando prioridad a las políticas que inciden directamente sobre nuestro potencial de crecimiento, como por ejemplo la inversión en I+D+i; e impulsará diversas **reformas de carácter estructural**, dirigidas a reducir la inflación, mejorar la capacidad de adaptación de nuestra economía al nuevo entorno y aumentar el potencial de crecimiento.

Entre las iniciativas en este sentido quiero destacar el **énfasis en el impulso y la dinamización del sector servicios**.

Los servicios representan más de dos tercios del PIB y del empleo total en nuestra economía. Tienen un fortísimo impacto sobre la competitividad del conjunto de la misma (suponen un 38% de los consumos intermedios) y en el bienestar de las familias, puesto que a este sector se destina aproximadamente el 40% del gasto medio de los hogares. Pese a la importancia del sector en el PIB, en el empleo y en la capacidad de crecimiento de la economía española, su marco regulatorio se caracteriza por ser ineficiente, restrictivo y poco transparente. Entre otras cosas dicho marco está detrás de que en los últimos 10 años, mientras la productividad de los servicios en España decrece, en la UE- 15 crece. No es de extrañar que los

servicios contribuyan en casi un 60% al persistente diferencial de inflación que mantenemos con el área euro desde el inicio de la moneda única.

El Anteproyecto de Ley sobre el Libre acceso y ejercicio de las actividades de servicios aprobado el 17 de octubre supone el primer paso para una *transposición* ambiciosa de la *Directiva Europea de Servicios*, pero sobre todo constituye el 1er hito para transformar la forma de regular el sector servicios en España, reduciendo las trabas a la actividad en el sector, incentivando la productividad e impulsando la competencia.

El objetivo esencial es lograr que la Administración modernice sus sistemas de protección al ciudadano para que estos no se conviertan en un obstáculo a la actividad económica, lo que – en definitiva- va a suponer un esfuerzo sin precedentes de auto evaluación y de reflexión crítica acerca de todos los procedimientos administrativos que rigen las actividades de servicios.

El cambio en el modelo regulatorio derivado de este proyecto es sustancial por varias razones:

- En primer lugar, establece criterios de actuación para las Administraciones Públicas cuando se enfrentan a la tarea de diseñar una nueva regulación, introduciendo obligaciones legales para que todas las Administraciones evalúen sus autorizaciones, trámites y cualquier requisito que exija a sus administrados con criterios objetivos, transparentes, no discriminatorios y contrastables. Pero además y para reforzar y garantizar lo anterior, se darán instrumentos legales a los administrados para exigir la supresión de requisitos no justificados o desproporcionados.
- En segundo lugar, establece como regla general el principio de libre acceso y ejercicio de las actividades de servicios, sustituyendo como regla general las autorizaciones por notificaciones. Se garantiza la calidad de la prestación a través del refuerzo de inspección y control a posteriori frente a la supervisión ex ante.

Esto significa que, por regla general, un prestador de servicios podrá operar sin más limitaciones que las que se le imponen a cualquier otra actividad económica. Y solo como caso excepcional se podrá establecer un régimen de autorización previa, siempre que sea estrictamente necesario, proporcionado y no discriminatorio.

- En tercer lugar, incide en la importancia de la cooperación administrativa para el control efectivo de los prestadores y la protección adecuada de los ciudadanos, entre otras cosas por ejemplo limitando a 1 mes el plazo de respuesta del prestatario de servicios ante una reclamación.
- Por último, simplifica los trámites, en la medida en que, por un lado, se reducen las cargas administrativas (inscripciones en registros, renovación de autorizaciones, duplicación de trámites innecesarios, etc.) y, por otro, se crea un marco para que el administrado pueda gestionar todos sus trámites e iniciar una actividad de servicios de una forma simple, directa y electrónicamente, evitando los trámites presenciales en todo lo posible.

Este Anteproyecto permitirá abrir el sector al mercado único europeo y avanzar en la terciarización de nuestra economía. Esperamos incidir directamente en el diferencial de inflación con la UE gracias a una mayor competencia y menores costes. Los servicios son un foco emisor y receptor de inversiones, y nuestra obligación es poner todos los elementos para que esto se produzca con toda la

intensidad posible, al mismo tiempo que garantizamos la máxima protección a nuestros consumidores, tanto finales como intermedios.

La revisión de la regulación de los servicios profesionales que se presentará a finales de año completará esta reforma. Además, van a abordarse **reformas específicas en sectores** estratégicos como son el transporte, ferrocarril, marítimo y aéreo; la energía y las telecomunicaciones.

Asimismo abordaremos **mejoras regulatorias horizontales**, entre las que cabe destacar:

- El *Plan de Acción de reducción de Cargas Administrativas*, que será una nueva vía para la simplificación o eliminación de trámites en la relación entre ciudadanos y Administración. A este respecto, los Consejos de Ministros de junio y agosto ya han tomado medidas que afectan a más de 80 procedimientos que permitirán reducir a corto plazo las cargas administrativas que afectan a la actividad empresarial;
- la introducción de medidas para permitir la creación de sociedades mercantiles en 24 horas de forma telemática;
- la revisión de los organismos reguladores y del modelo de seguridad jurídica preventiva;
- y la reforma del sistema de supervisión bancario, de seguros y de los mercados de valores para adaptarlo a la rápida evolución del sector. La reforma prevista se articulará en torno al Banco de España, al que se le atribuirá la supervisión prudencial sobre los riesgos y la solvencia de todas las entidades financieras (bancos, entidades aseguradoras y empresas de servicios de inversión) y una potenciada CNMV (una Comisión Nacional de Servicios Financieros), que vigilará el correcto funcionamiento y la transparencia de los mercados financieros.

Finalmente, en el ámbito laboral y de la Seguridad Social quiero también recordar el gran **papel que desempeñan los agentes sociales**, especialmente empresarios y sindicatos para alcanzar acuerdos responsables y beneficiosos para el conjunto de la sociedad. Las medidas que cuentan con el respaldo de empresarios y sindicatos son más eficaces y duraderas por lo que las reformas en este ámbito deben adoptarse en este marco.

Referencias a la Cumbre de Washington

Ahora bien, dadas las circunstancias actuales, esta política económica a medio y largo plazo no puede enfocarse de forma aislada sino en un contexto global. Como ya he dicho, la situación de la economía española se enmarca dentro de un contexto dónde se combinan las peores cifras de crecimiento de las economías desarrolladas en muchos años y un sistema financiero en estado de extrema fragilidad tras las convulsiones de septiembre y octubre, y para el que, si algo hemos aprendido de esta crisis, es que algunas de las reglas del juego tienen que cambiar.

Conscientes de la gravedad de la situación, la reciente reunión de Washington de 15 de noviembre da un paso histórico al reunir a las principales economías del mundo, tanto desarrolladas como emergentes, con el objetivo de cooperar y trabajar coordinadamente para restablecer el crecimiento global y alcanzar las reformas necesarias en los sistemas financieros mundiales, que permitan de forma efectiva fomentar el dinamismo, la innovación y el espíritu emprendedor necesarios para impulsar el crecimiento económico, el empleo y la reducción de la pobreza.

Quiero destacar especialmente además que la Cumbre impulsa la toma de iniciativas para estimular el crecimiento económico y proteger paralelamente a los países especialmente vulnerables, pero manteniendo un firme compromiso de todos en una economía global abierta.

Conclusión

Voy concluyendo. No cabe duda de que la economía española se enfrenta a una etapa de dificultades importantes, en la que se está viendo afectada por un conjunto de shocks que configuran un panorama extremadamente exigente para los agentes económicos y para la articulación de la política económica. Sin embargo, creemos que los fundamentos de nuestra economía son sólidos y se encuentra preparada para hacerles frente.

Estoy convencido de que el amplio conjunto de medidas que hemos adoptado en los últimos meses, responden, en la medida de lo posible, tanto a la compleja situación a la que nos estamos enfrentando en el ámbito financiero y económico como a la necesidad de impulsar reformas que refuercen el potencial de crecimiento de nuestro país en el medio y largo plazo. En cualquier caso, el Gobierno continua trabajando para poner en marcha todas las medidas que estén a su alcance para poder aliviar el impacto de las dificultades actuales, recuperar una senda de crecimiento, y acelerar la recuperación posterior, avanzando hacia una economía más equilibrada, más competitiva, y con mayor potencial para crecer y para mejorar el bienestar del conjunto de la ciudadanía, objetivo siempre último de la política económica.

Muchas gracias

Intervenció de Magdalena Álvarez Ministra de Fomento

RELANZAMIENTO DE LA ECONOMÍA: LOS CICLOS

Buenos días.

Permítanme, en primer lugar, agradecer a la Fundación Internacional Olof Palme, a la Cámara de Comercio de Barcelona, y al diario La Vanguardia, la invitación a clausurar estas jornadas en S'Agaró, cuya celebración, un año más, es acertada y oportuna, tanto por la temática elegida, como por el elevado nivel de ponentes y participantes.

Al agradecimiento, quiero, además, añadir una felicitación, porque se cumplen, ya, XIII ediciones de unos encuentros, que han consolidado a este espacio de debate, como uno de los foros de reflexión y análisis, más prestigiosos de nuestro país. Creo que, difícilmente, el título del encuentro, podía ser de mayor actualidad, porque expresa, al mismo tiempo, la realidad económica en la que nos hallamos inmersos, y el objetivo hacia el cual debemos caminar: el relanzamiento de la economía.

Ese, es el objetivo del Gobierno, para el cual estamos trabajando, activamente, en todos los ámbitos, de los que me gustaría destacar 3, que considero, especialmente estratégicos, y en los que estamos realizando un esfuerzo especial:

- En primer lugar, en el plano internacional, donde, por primera vez en la historia, España ha estado presente en una cumbre donde se decide el rumbo de la economía global. Nuestra presencia activa, en ese encuentro, constituye, sin duda, un reconocimiento al papel de nuestro país en el mundo, y a su trayectoria política y económica, de las 3 últimas décadas.
- En segundo lugar, en el ámbito del diálogo con la patronal y los sindicatos, para tener en cuenta todos los aspectos y todas las sensibilidades, así como para mantener y fortalecer la paz social, y generar un clima de consenso y confianza, que nos permita afrontar, con garantías, la recuperación, en el futuro más próximo.
- En tercer lugar, con una importante movilización de recursos para infraestructuras de transporte.

En este sentido, antes de concretar, las inversiones, en el sistema de transporte que estamos llevando a cabo desde el Ministerio de Fomento, en general, y en Cataluña en particular, quisiera hablarles de su incidencia en la economía.

Creo que, nadie pondrá en duda, que la **inversión en infraestructuras de transporte**, contribuye a mejorar la eficacia del sistema productivo, a incrementar la **productividad** y la capacidad de competir de nuestras empresas y, por tanto, es un factor clave para el **crecimiento económico** y la modernización de nuestro país.

Por un lado, la inversión en infraestructuras, tiene un efecto directo, de **reducción de los costes de transporte** y, en consecuencia, de los costes totales de producción, con el correspondiente aumento de la **competitividad**.

Y por otro lado, el sistema de transporte, facilita la **conexión de los mercados**, de los centros de producción y de consumo, amplía su **capacidad de oferta y de demanda** y da transparencia a su funcionamiento. Hace posible, pues, la **puesta**

en valor de recursos, a los que de otra forma, no habría acceso, y crea, de esta forma, mayores posibilidades de **desarrollo económico**.

Por ello, dentro de la política económica del Gobierno, se incluye de forma destacada la **política de infraestructuras**, como estrategia para mejorar la competitividad de nuestro sistema productivo.

En este punto, me gustaría ahora señalar, aunque sea brevemente, cómo la **inversión en infraestructuras** tiene efectos, a corto plazo, sobre la **actividad económica**, así como, a más largo plazo, la tiene sobre la **productividad**.

A corto plazo, en efecto, las inversiones en infraestructuras, tienen **efectos dinamizadores sobre la actividad económica**, como consecuencia del incremento de la actividad, además de en el sector de la construcción, en los otros sectores relacionados con la misma, y por tanto, tiene un impacto positivo, sobre el empleo y sobre la renta y, en consecuencia, sobre el consumo.

Estos efectos dinamizadores, sobre la demanda, son, obviamente, **transitorios** y están directamente ligados al período en el que se producen las inversiones; y, aunque no deben constituir el objetivo central de nuestra política de infraestructuras y de transporte, hoy su importancia se pone de manifiesto dada la complicada coyuntura económica que atraviesa la economía mundial, y en consecuencia, la española.

Así, según un estudio de SEOPAN, por cada 35.700 € invertidos en obra pública, se genera 1 nuevo puesto de trabajo.

En cuanto a los **efectos sobre la productividad**, se dejan sentir sobre todo en el medio y largo plazo y tienen carácter **permanente**; por ello, nuestra política de infraestructuras y transporte debe dirigirse, fundamentalmente, a potenciar estos efectos.

Se trata de invertir, de manera racional y coherente, para **augmentar la eficiencia** del sistema de transportes y así aprovechar plenamente todo el potencial, que tienen las infraestructuras, para **mejorar la productividad** de nuestra economía, al reducir los costes y ampliar los mercados.

Un aspecto de especial importancia, que me gustaría resaltar, es que los efectos positivos de la inversión en infraestructuras de transporte **no se limitan al territorio** en el que se realizan dichas inversiones, **sino que se extienden a otras zonas**. Es lo que se denomina "**efecto desbordamiento**", que hace que el efecto más positivo sobre la productividad de un determinado territorio se produzca, en ocasiones, por inversiones realizadas fuera de él. Este efecto, muchas veces olvidado, en el análisis de las inversiones en infraestructuras del transporte, es **consecuencia de la propia naturaleza del transporte**, que pone en relación los distintos ámbitos y territorios, pero cuyos usuarios potenciales no tienen porqué tener una relación directa con el territorio en el que se insertan.

Otro aspecto que también quiero señalar es que existe una **relación** directa entre el **nivel de equipamiento preexistente** y el **efecto en la productividad** de tal manera que, a menor dotación previa de infraestructuras de transporte, mayor efecto en la productividad; es lo que se denomina "**efecto madurez**".

Y asimismo, es importante recordar que las inversiones en capital público, en infraestructuras de transporte, producen un **efecto incentivador en las inversiones privadas**. No tienen, frente a lo que algunos tratan de argumentar, un efecto de expulsión sobre las inversiones en capital privado. Antes bien:

- Existe una **relación de complementariedad**, y no de sustitución, entre inversiones en capital privado y en capital público; las inversiones en transportes, generan más tejido productivo a medio y largo plazo.

- Este efecto de complementariedad se explica, entre otras razones, por el **papel atractor** hacia la **localización de las actividades** productivas en aquellos lugares que están mejor comunicados.

En definitiva, estamos transformando el sistema de transportes español, desde una **visión integral de España** y desde una perspectiva global, para acortar distancias, unir territorios. Tarea imprescindible en nuestra política de **Hacer País**.

En cuanto a la forma, hemos optado por la planificación:

Un modelo de **planificación**, basado en la coordinación, en la participación, en la flexibilidad, en el consenso y en la transparencia. Una planificación que, además, tiene muy presentes, la sostenibilidad, la seguridad y la intermodalidad.

No se trata de invertir por invertir, sino de lograr el máximo aprovechamiento, de todo el potencial de los recursos invertidos.

Se trata de **evitar actuaciones dispersas e inconexas**, dictadas por las coyunturas políticas, que además de implicar, un **uso poco eficiente de los recursos** públicos pueden llegar a comprometer la funcionalidad y la eficacia del sistema de transportes, y por tanto, no permitan que desarrolle, eficazmente su papel de mejora de la productividad.

Es necesario contar con una **planificación estratégica**, que, sobre la base de una visión a medio y largo plazo, identifique, las directrices generales de la política a seguir y defina, las grandes actuaciones a acometer.

Con estos planteamientos, el Gobierno aprobó, el 15 de julio de 2005, el **Plan Estratégico de Infraestructuras y Transportes 2005-2020** (PEIT).

Con el PEIT, asumimos un compromiso de inversión que asciende a casi 250.000 millones de euros, el **mayor esfuerzo de dotación infraestructuras** realizado en España, lo que supone una dotación anual superior a los 15.500 M €.

En términos de PIB, **las inversiones del PEIT** representan más del **1,5% del PIB** como media a lo largo del período de vigencia del Plan.

Y desde nuestros primeros presupuestos, en 2005, y año tras año, hemos convertido este ambicioso propósito en una firme realidad.

Incluidos los PGE de 2009, hemos presupuestado un volumen total de inversiones que superan los 84.000 M€, lo que da idea del esfuerzo, sin precedentes, que ha llevado a cabo el Ministerio de Fomento, en este período.

Un esfuerzo que ha ido en aumento, como se refleja en el hecho de que el presupuesto para inversiones en infraestructuras del transporte asciende, en 2009, a más de 19.000 M€, lo que supone, en relación a 2008, un incremento superior a los 1.300 M€ en términos absolutos, y del 7,5% en términos relativos. O sea, 3 puntos por encima del crecimiento global de los PGE para 2009.

Este fuerte aumento, además:

- Supera, al igual que los anteriores, a la anualidad media prevista en el PEIT, en casi 3.650 M€, un 23 % más.
- Y alcanza el 1,93% el PIB español, casi medio punto por encima del 1,5 % fijado en el PEIT.

Permítanme referirme ahora al especial esfuerzo inversor que el Ministerio de Fomento realiza en Cataluña.

Desde 2005, e incluido 2009, hemos presupuestado para Cataluña 13.700 M€, lo que supera el 18% sobre el total regionalizable del Ministerio de Fomento en ese período, que asciende a 72.400 M€. Es decir, por encima de lo que representa el PIB catalán en el PIB nacional, con lo que nos adelantamos a lo dispuesto por el

Estatut de Catalunya, en la Disposición Adicional Tercera. Porque éramos conscientes de la necesidad de Catalunya de aumentar su stock de capital de Infraestructuras de Transportes.

Ello nos permitió, especialmente en Catalunya, iniciar una gran transformación del sistema de transportes.

Un esfuerzo que continuamos y mejoramos para el año 2009, con una inversión presupuestada que supera los 3.300 M€, y que:

- Sitúa a Catalunya como la Comunidad Autónoma con mayor dotación.
- Supone el 19,27 % del total regionalizable del Ministerio de Fomento:
 - 0,54 puntos por encima del peso del P.I.B. sobre el total nacional (18,73%), con lo que cumplimos con la Disposición Adicional Tercera del Estatut. Y 3,31 puntos por encima de su peso poblacional (15,96%).

Desde la perspectiva de lo realizado en la legislatura anterior, 2004-2008, podemos apreciar la realidad de esa transformación del sistema de transportes en Catalunya.

Carreteras

Quisiera destacar, en primer lugar, el esfuerzo que estamos realizando en la red estatal de carreteras en Catalunya. Las actuaciones que estamos desarrollando se enmarcan en el **Protocolo de Colaboración con la Generalitat**, firmado en octubre de 2005, con una inversión prevista, hasta 2012, de más de 3.800 M€ por parte del Ministerio de Fomento.

En primer lugar, me referiré a la **Autovía del Nordeste, la A-2**, un gran eje estructurante que conectará a Girona, Barcelona y Lleida, con la frontera francesa, y con el centro de la Península, a través de una vía de alta capacidad libre de peaje. El Ministerio de Fomento está completando esta obra, con una inversión total de 950 M€. Este eje ya está en servicio entre Lleida y Barcelona, y cuando entre en servicio el trayecto entre Barcelona y la frontera francesa, permitirá segregar el tráfico de largo recorrido del tráfico local, que se canalizará por la N-II, con la consiguiente mejora en la seguridad vial y en la fluidez del tráfico. Por ello, hemos firmado otro protocolo con la Generalitat, en 2008, para cederle al Gobierno catalán la N-II, a su paso por el Maresme, una vez finalizada la A-2.

El Ministerio de Fomento ejecuta otra actuación de gran calado estratégico para Catalunya. Me refiero a la Autovía del Mediterráneo, la A-7, que con una inversión prevista que supera los 1.000 M€, conectará Barcelona y Tarragona, hacia el sur, con todo el litoral mediterráneo. Se trata, como bien saben, de una autovía libre de peaje.

Especial relevancia, para los ciudadanos catalanes, tiene el **Convenio con la Concesionaria de la AP-7 (ACESA), que firmamos en abril de 2006**. Un acuerdo por el que ACESA invertirá en torno a 500 M€ para:

- la construcción de un tercer carril en 123 kilómetros de la Autopista, de los que 70 kilómetros están en obras y el resto en proyecto;
- la construcción de un cuarto carril en la circunvalación de Girona, también en proyecto;
- y, la exención del peaje en el trayecto Barcelona-El Mollet para los usuarios habituales. Esta última medida se convirtió en realidad el mismo día en que entró en vigor el Convenio.

No menos importante para las conexiones transfronterizas de España con Francia, es la Autovía entre Lleida y Vielha, la A-14, que transcurre, en la mayor parte de su

recorrido, por territorio aragonés. Destacar la puesta en servicio, en 2007, del túnel de Vielha, que ha supuesto una inversión de casi 200 M€.

Permítanme detenerme en dos grandes transformaciones, de especial importancia para Cataluña:

- El sistema ferroviario
- El Aeropuerto del Prat

En primer lugar, en el sistema ferroviario, en la pasada legislatura presupuestamos un total de 3.500 M€, frente a los 2.000M€ de la legislatura 2000-2004, o sea, 1.500 M€ más, lo que supuso un incremento de casi el 77%.

El sistema Ferroviario

Alta velocidad

El alto nivel de ejecución de las inversiones nos ha permitido convertir en realidad lo que, durante muchos años, fueron sólo promesas.

Así, durante la pasada legislatura, pusimos en funcionamiento el nuevo sistema de señalización de Alta Velocidad ERTMS, en la línea Lleida- Zaragoza-Madrid. Ello nos permitió alcanzar la Alta Velocidad, al pasar de los 200 km/h a los que se puso en servicio la línea en octubre de 2003, a los 300 km/h actuales, con la consiguiente reducción de los tiempos de conexión, en algo más de media hora para el trayecto Lleida-Madrid.

Como saben, también en la legislatura pasada finalizamos la línea de Alta Velocidad entre Barcelona y Madrid, que en su conexión directa ha visto reducido el tiempo de viaje en casi 2 horas sobre el tiempo de 2004 (al pasar de 4 horas y 35 minutos a las 2 horas y 38 minutos actuales).

Este esfuerzo, se ha dirigido también al material móvil, con la incorporación de 24 nuevos trenes de Alta Velocidad, en toda la línea Barcelona-Madrid. Esta situación contrasta con la que nos encontramos cuando llegamos al Gobierno, en la que, por la línea Lleida-Madrid, circulaban 3 trenes de Alta Velocidad, que procedían de la línea Madrid-Sevilla, con las consiguientes limitaciones en ambas líneas.

Con los nuevos trenes, hemos multiplicado por 5 el número de plazas que había en 2004, (al pasar de 3.930, a 18.584).

La acogida de los ciudadanos a los nuevos servicios ha sido excelente. Hasta el 31 de octubre de 2008, el número de viajeros en toda la red de Alta Velocidad fue de más de 9 millones y medio, lo que representa un aumento sobre el mismo periodo del año anterior, de casi 5 millones de viajeros, es decir, un 109 % más. De ellos, 4,1 millones corresponden a la línea Barcelona-Madrid, que ha visto así aumentado su volumen de viajeros en casi 2 millones, o sea, un 90% más.

Igualmente, la llegada de la alta velocidad a Barcelona, ha permitido, poner nuevos servicios, de Alta Velocidad y Media Distancia (Avant), en la línea Lleida-Tarragona-Barcelona. Lo que ha supuesto una reducción de casi 1 hora respecto a los tiempos de viaje que había en 2004 (al pasar de 1 y 56 minutos, a 1 hora y 3 minutos). También esta línea ha tenido una gran acogida, como lo demuestra los 234.000 usuarios, lo que supone un incremento de 150.000 viajeros más, o sea, un 218% más respecto al mismo periodo del año anterior.

En cuanto al futuro más inmediato, quiero informarles que estamos construyendo una variante ferroviaria que evita la entrada en Madrid, para conectar las líneas del Sur con el Nordeste peninsular. Esta obra posibilitará realizar viaje entre Barcelona y Málaga, y Barcelona y Sevilla, por poner solo dos ejemplos, en 5 horas 40. Este dato contrasta poderosamente con los tiempos de viaje de 2004, cuando se tardaba de Barcelona a Sevilla, 8 horas y 19 minutos, es decir, 2 horas y 39 minutos más; y de Barcelona a Málaga, 13 horas y 35 minutos. Es decir, casi 8 horas más que el tiempo que se tardará cuando entre en servicio la variante ferroviaria.

En estos trayectos operarán los nuevos tren-hotel, que circularán por las líneas de alta velocidad, y permitirán viajar de noche entre Cataluña, Aragón, Castilla La Mancha y Andalucía (Málaga-Sevilla y Cádiz). También vamos a poner los tren-hotel entre Cataluña y Galicia (Vigo-A Coruña), con una oferta de alta calidad, y gran confort.

Asimismo, estamos dando un gran impulso a la conexión Barcelona-Frontera Francesa. De tal forma, que si cuando llegamos al Gobierno, sólo 2 de los 22 tramos estaban en obras, y 15 tramos carecían de proyecto, y hoy ya tenemos en obras toda la línea desde Barcelona (Sants) hasta Figueres.

Quisiera terminar este repaso a la Alta Velocidad en Cataluña, con el **Corredor Mediterráneo**, que conecta Barcelona con Valencia, y que va a experimentar avances significativos en esta Legislatura. Forma parte del Plan ferroviario de mercancías que además de avances en el transporte de mercancías por ferrocarril, soluciona la intermodalidad con los Puertos.

Por una parte, cuando finalicemos las obras de duplicación de la línea, en el tramo Vandellós y Tarragona, actualmente en ejecución, **tendremos todo el corredor Barcelona-Valencia en servicio, en doble vía, ancho ibérico, y para tráfico mixto**. Con lo que el tiempo de viaje entre Barcelona y Valencia, se reducirá en 40 minutos, (al pasar de 3 horas y 10 minutos, a de 2 horas y 30 minutos).

Por otra parte, hemos iniciado la construcción de un corredor ferroviario paralelo entre Tarragona y Valencia, en ancho UIC, que nos permitirá segregar el tráfico de viajeros de largo recorrido, del tráfico de Cercanías y mercancías, que se mantendrá en el actual corredor en ancho ibérico.

En este corredor, en ancho UIC, estamos redactando el proyecto entre Valencia y Castellón, y en el primer trimestre de 2009 licitaremos el Estudio del trayecto entre Castellón y Tarragona, cumpliendo el compromiso del Gobierno.

Cercanías

Permítanme referirme ahora a las Cercanías, un servicio ferroviario fundamental para favorecer la movilidad en el área metropolitana de Barcelona.

La red de Cercanías de Barcelona arrastraba, como pudimos ver durante la legislatura pasada, un déficit estructural muy importante, tanto en su infraestructura como en el material móvil.

Para solucionar ese déficit estructural, durante todo el periodo 2005-2008 presupuestamos para la red de Cercanías de Barcelona, una inversión total de 870 M€, casi el triple de los 313 M€ que se presupuestaron en el periodo 2001-2004.

Este esfuerzo inversor nos permitió acometer una profunda ampliación y modernización, del servicio de Cercanías de Barcelona, tanto en la red como el material móvil.

Así, durante la legislatura pasada, ampliamos la red, con 2 nuevas líneas de Cercanías: la línea 7, entre Martorell y L'Hospitalet, que entró en servicio en 2005; y la línea 10, entre la Estación de Francia y el Aeropuerto, en funcionamiento desde 2006.

Además, en la línea 3, en la legislatura pasada iniciamos el Estudio para duplicar la vía entre Montcada y Vic, actualmente el único tramo en vía única de toda la red de Cercanías de Barcelona. Además, en este periodo concluimos las obras de 4 nuevas estaciones, en El Prat, Rubí, San Cugat y Terrasa Este. Y otras 5 estaciones fueron renovadas, en concreto, las de Papiol, Sabadell, Barcelona Sants, Arenys de Mar y Bellvitge. También, iniciamos las obras otras 13 estaciones, entre ellas la del Paseo de Gracia. También en este periodo 2004-2008, hemos ejecutado importantes actuaciones para mejorar el estado de la red, como la renovación de 170 kilómetros, que garantiza un mejor servicio y evita incidencias en la circulación de los trenes.

Paralelamente, para prevenir fallos en el servicio, en caso de alteraciones del suministro eléctrico, hemos instalado 3 grupos de alimentación eléctrica.

Además, en 2007 pusimos en funcionamiento el ramal para mercancías entre Castellbisbal-Can Tunis y Morrot, con lo que liberamos a las líneas 2 y 4 del tráfico de mercancías, mejorando la frecuencia y la calidad del servicio en estos trayectos. Y hacer hincapié en la mejora de la seguridad, con la instalación, en 2007, del sistema ERTMS a bordo de los trenes de la Red de Cercanías de Barcelona, medida a la que destinamos una inversión de casi 80 M€.

Creo que, tan importante como la mejora en los medios materiales y tecnológicos de Cercanías, ha sido el incremento en medios humanos, con 580 nuevos trabajadores en el servicio de Cercanías de Barcelona. Y, en el material móvil. Así, en la pasada legislatura ampliamos la flota de trenes de Cercanías, con la incorporación de 41 trenes a la red de Barcelona, 26 de ellos nuevos CIVIA, con lo que pasamos de las 155 unidades en funcionamiento en 2004, a las 196 en 2008. Con el consiguiente aumento del número de plazas sentadas en hora punta (de 6 a 9 de la mañana), al pasar de 70.000, en 2004, a las 92.000 actuales, lo que supone 22.000 nuevas plazas sentadas, o sea un 33% más.

Para 2009, el presupuesto es de 250 M€, con lo que iniciaremos el Plan de Infraestructuras de Cercanías. Un Plan, con una inversión prevista de casi 3.500 M€ hasta 2015, que ya hemos presentado en Comisión Delegada de Asuntos Económicos, y que será aprobado, próximamente, en Consejo de Ministros. Resultado del diálogo, la Concertación con la Generalitat, los Ayuntamiento y los agentes económicos-sociales.

Este Plan parte de una visión integral para cumplir los objetivos de:

1. modernizar la infraestructura,
2. aumentar la capacidad de la red,
3. modernizar las estaciones y construir nuevos intercambiadores, y
4. ampliar la red

De esta forma, en cuanto a **la modernización de la infraestructura**, nos proponemos dotar la red del máximo nivel tecnológico, con la implantación del sistema ERTMS y GSM-r en toda la red, la renovación de toda la catenaria, y la construcción de nuevas subestaciones eléctricas.

Por otra parte, con el Plan pretendemos **incrementar la capacidad global**, para absorber crecimientos de hasta el 5% en la demanda anual. Para ello, ejecutaremos más de 80 kilómetros de duplicaciones de línea, en especial en la línea Montcada-La Garriga-Vic, y en la línea Arenys de Mar-Blenes; y dotaremos a todas las estaciones de andenes de 200 metros de longitud.

En relación a la **modernización de las estaciones y a los nuevos intercambiadores**, nos proponemos construir 11 nuevos intercambiadores de transporte y 5 nuevas estaciones, así como adaptar todas las estaciones a personas con movilidad reducida, y crear 7.000 plazas de aparcamiento.

Para **ampliar la red**, ejecutaremos el nuevo acceso al Aeropuerto de El Prat, la nueva línea Cornellá-Castelldefels, y el túnel de Montcada.

Con todo ello, lograremos una nueva y más eficiente estructura de la red, con una mayor cobertura territorial, exclusividad para las Cercanías en las líneas principales, y una mejor intermodalidad.

Aeropuerto de Barcelona

En relación al transporte aéreo, la ampliación del Prat, es la obra pública más importante que el Gobierno ejecuta actualmente en toda España.

Las más de 100 actuaciones que se están llevando a cabo supondrán una inversión que supera los 5.100 millones de euros, el mayor volumen de inversión que se destina, en la actualidad, a las obras de un aeropuerto.

Ponemos en marcha un nuevo modelo de aeropuerto. Sr. Bofill (estamos innovando).

Estas obras persiguen 3 objetivos fundamentales:

- 1) Ampliar la capacidad, con la que se podrá atender el crecimiento de tráfico y con la calidad de servicio demandada por los pasajeros.
- 2) Aumentar la conectividad con destinos internacionales.
- 3) Facilitar la localización y establecimiento de compañías aéreas para operar en el Aeropuerto.

En definitiva, supone sentar las bases para convertir a El Prat en un importante *hub* internacional.

Les hablaba de 100 actuaciones, de las que quiero destacar la puesta en marcha de la **3ª pista**, el 30 de septiembre de 2004. Hasta entonces, la capacidad del aeropuerto estaba limitada a 52 operaciones a la hora. Este hecho condicionaba de forma importante la posibilidad de crecimiento del aeropuerto.

Tras la puesta en servicio de la 3ª pista, se ha ido incrementando el número de operaciones a la hora en el aeropuerto hasta las 64 operaciones a la hora con las que se opera en la actualidad (12 ops/hora más que entonces, **un 23 % más**). La **capacidad de las 3 pistas del aeropuerto es de 90 operaciones/hora** (38 ops/hora más que las existentes en 2004, un 73% más), y se irá alcanzando gradualmente, de acuerdo con la evolución de la demanda y acorde con el incremento de la superficie que conlleva la Nueva Terminal.

Esta puesta en marcha de la tercera pista marcó el inicio de la etapa de mayor crecimiento del aeropuerto de El Prat, además de ofrecer una capacidad operativa excedente y asegurar capacidad de pistas suficiente para atender el crecimiento futuro del aeropuerto hasta el año 2025.

Esto nos permitió que, en el año 2007, aumentaran en más de 8 millones los pasajeros que pasaron por el aeropuerto respecto al año 2004. Hemos pasado de 24,5 millones de pasajeros en el año 2004, a más de 32,8 millones en 2007, es decir, un **crecimiento acumulado del 34% (33,9%) desde la puesta en marcha la 3ª pista**.

Así, **el Aeropuerto de Barcelona es el que más ha crecido de los grandes aeropuertos europeos en los años 2005 y 2006.**

Este crecimiento, además se ha hecho con un importante avance en la seguridad y la operatividad, con actuaciones como el **nuevo centro de control de tráfico aéreo de Gavá** (2005).

También quiero destacar **otras obras relevantes**, que han permitido atender la creciente demanda de esos años, como:

- la **ampliación de la longitud y anchura** de la pista paralela a la 3ª pista y las rodaduras asociadas, puesta en servicio en 2005;
- la **nueva torre de control**, que entró en funcionamiento en 2007;
- el **edificio intermodal**, terminado en junio de 2006; o
- la **ampliación del Terminal C**, puesta en servicio en el verano de 2008.

Otra actuación significativa ha sido la entrada en funcionamiento del edificio de **Aviación Ejecutiva (2008)**, una infraestructura imprescindible para una ciudad como Barcelona que ocupa un destacado puesto como centro de negocios a nivel internacional.

Si bien es cierto, que este año 2008, se ha producido una desaceleración del tráfico aéreo, debido tanto a la actual coyuntura económica como al encarecimiento del precio del combustible, y a la puesta en servicio del AVE, sin pecar de optimista, puedo asegurar que se trata de una desaceleración puntual y momentánea. Así lo confirman las previsiones de los principales organismos internacionales (Eurocontrol, CEAC–Conferencia Europea de Aviación Civil y ACI-Consejo Europeo de Aeropuertos) que señalan que el volumen de tráfico aéreo **se duplicará de nuevo en los próximos 20 años** y que la industria del transporte aéreo será un motor para otros sectores de la economía.

Las obras que estamos llevando a cabo preparan al Aeropuerto de El Prat para el futuro. Independientemente de la situación coyuntural, vamos a situarlo en una posición privilegiada en el escenario internacional, a la vez que va a ser un lugar de actividad económica y de generación de empleo en la actual coyuntura.

La Nueva Terminal, que se pondrá en servicio en 2009, y que constituye el proyecto más emblemático de la ampliación del Prat, tiene una superficie de 525.000 m² lo que supone multiplicar por 4 la superficie de las terminales actuales, y ha sido diseñada por el Taller de Arquitectura de Ricardo Bofill.

La puesta en funcionamiento de la Nueva Terminal, situará al Aeropuerto de El Prat en una posición de **ventaja competitiva** ante la congestión en la que se encuentran ya algunos de sus más destacados competidores en Europa.

Con la puesta en explotación de la **Nueva Terminal**, el aeropuerto dispondrá de capacidad para **55 millones de pasajeros**. Esto supone que dispondremos de capacidad para gestionar 30,5 millones de pasajeros más, un 124% más que los que pasaron por el aeropuerto en 2004, que fueron 24,5 millones de pasajeros.

Pero en la ampliación del Aeropuerto de El Prat vamos más allá y tenemos ya planificados los próximos pasos de su ampliación: la construcción de **un Nuevo Edificio Satélite**, conectado con la Nueva Terminal, que dotará al aeropuerto de capacidad para **70 millones de pasajeros**, lo que supone disponer de capacidad para casi triplicar (x2,8) el tráfico del año 2004. En estos momentos disponemos ya de un proyecto básico redactado por el Taller de Ricardo Bofill y próximamente se contratará la redacción del proyecto constructivo.

Con todas estas infraestructuras, el Aeropuerto de Barcelona estará preparado para **atender el crecimiento de la demanda prevista hasta el año 2025** y con ello garantizar, sin limitaciones, el desarrollo del transporte aéreo y su contribución al crecimiento económico y social.

Somos conscientes de la **importancia** que el aeropuerto tiene en la **generación de empleo y riqueza** en su zona de influencia. Me gustaría darles algunas **cifras** que creo que son ilustrativas de este hecho.

Tan solo en el periodo de ejecución de las obras, en los últimos tres años, han trabajado una media de **2.400 personas diarias**, y el número de **empresas** involucradas asciende a **110**.

Por otro lado, en el funcionamiento diario del aeropuerto **trabajan directamente** unas **15.000 personas y a unas 460 empresas**. Con la puesta en servicio de la Nueva Terminal, el personal **se incrementará, de manera inmediata**, en 3.000 personas, o sea, un 20% más.

En los próximos años, y con el crecimiento del aeropuerto, se prevé que se incorporen hasta 12.000 personas más, cuando el aeropuerto haya alcanzado su capacidad máxima. En esos momentos, el aeropuerto generará 30.000 empleos directos y casi 65.000 indirectos.

En definitiva, el Aeropuerto de Barcelona va a jugar un papel fundamental como motor económico, al potenciar la actividad logística, turística y de negocios, y al consolidarse como un *hub* internacional, de importancia estratégica para España, y nuestra economía.

Voy concluyendo.

Esta actuación, como el resto de obras que lleva a cabo el Ministerio de Fomento, demuestra que la inversión en infraestructuras de transporte es un factor clave para el **crecimiento económico** y la modernización de nuestro país.

He querido hoy transmitirles, desde esta privilegiada tribuna, cómo la **política de infraestructuras** constituye uno de los instrumentos de actuación más potentes de los que dispone el Gobierno para impulsar el **desarrollo económico** y mejorar la **calidad de vida** de los ciudadanos. En definitiva, para **poner en valor nuestro país** y que por ello hemos redoblado nuestro esfuerzo en Cataluña.

La importante movilización de recursos que el Gobierno destina a la construcción de infraestructuras debe constituir, además, una inyección de confianza para nuestra economía, y para nuestras empresas. Y responden a la decidida apuesta que hemos hecho por la **transformación y modernización del país** a través de su sistema de transporte.

Creo que, con la suma de esfuerzos, y con la acción responsable de una política comprometida con la inversión productiva en infraestructuras de transportes, España, además de superar esta coyuntura, sentará las bases de una economía fuerte para el siglo XXI.

Muchas gracias.